
**Maatregelen in verband met Coronavirus en arbeidsrechtelijke en fiscale
aandachtspunten****1.0****Stand per 14 september 2020, 15.30 uur**

Algemeen

In verband met het Coronavirus treft de overheid diverse maatregelen om ondernemers te helpen die door de gevolgen van het virus worden getroffen. Maar ook Nederlandse Banken en andere organisaties hebben inmiddels maatregelen getroffen.

De ontwikkelingen gaan snel; dagelijks vinden updates plaats. De volgende websites van de [Rijksoverheid](#), [Kamer van Koophandel](#), [Belastingdienst](#) en het [RIVM](#) komen dagelijks met nieuwe updates.

Eerder hebben wij u kunnen berichtten over het noodpakket 2.0. en 3.0 In dat kader zullen we vanaf heden 2 nieuwbrieven aanbieden:

- De 1.0 versie, betreffende de maatregelen die reeds bestonden en de updates daarop;
- De 2.0 & 3.0 versie, betreffende de nieuwe maatregelen en de update daarop.

Belangrijke data op een rij

Aanvragen verschillende regelingen

NOW 2: niet meer mogelijk

TOZO 2: t/m 30 september 2020

TVL 1: t/m 30 oktober 2020 17.00 uur

TOFA: niet meer mogelijk

Aanvragen belastinguitstel: t/m 30 september 2020

NOW 3: vanaf 16 november 2020 (streven)

TOZO 3: vanaf 1 oktober 2020

TVL 2: vanaf 1 oktober 2020

Extra fiscale steunmaatregelen voor bedrijven

Bij kamerbrief van 24 april 2020 heeft de staatssecretaris de volgende maatregelen aangekondigd:

1. Een verlaging van het gebruikelijk loon bij omzetsdaling

De staatssecretaris zal, in het jaar 2020, toestaan dat ab-houders die te maken krijgen met een omzetsdaling van een lager gebruikelijk loon mogen uitgaan, evenredig met de omzetsdaling.

Daarbij wordt hetzelfde deel van het jaar in 2020 dan vergeleken met dezelfde periode in 2019.

Naar verwachting zullen rond de 135.000 ondernemers hiervan gebruik maken.

Voor de verlaging gelden de voorwaarden:

- De rekening-courantschuld of het dividend mag niet toenemen als gevolg van het lagere gebruikelijk loon;
- Als de aanmerkelijkbelanghouder in werkelijkheid een hoger loon heeft gehad dan volgt uit onderstaande berekening, dan geldt dat hogere loon.
- Als uw omzet in 2019 of 2020 is beïnvloed door bijzondere zaken, zoals een oprichting, staking, fusie, splitsing of bijzondere resultaten, wordt berekening (zie hierna) toegepast zonder die beïnvloeding.

Vaststelling lager gebruikelijk loon 2020 = A x B/C

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

A = het gebruikelijk loon over 2019

B = de omzet (exclusief btw) over de eerste 4 kalendermaanden van 2020

C = de omzet (exclusief btw) over de eerste 4 kalendermaanden van 2019

De Tozo regeling heeft geen invloed, omdat de Tozo geen loon is maar een schenking.

2. Een versoepeling van het urencriterium;

De Belastingdienst zal ervan uit gaan dat ondernemers in de periode van 1 maart 2020 tot en met 31 augustus 2020 geacht worden ten minste 24 uren per week aan hun onderneming te hebben besteed, ook als ze die gelet op de coronacrisis niet daadwerkelijk hebben besteed. Voor dit urenaantal is gekozen, omdat dit het wekelijkse gemiddelde is van 1225 uur op kalenderjaarbasis, met een afronding in het voordeel van de belastingplichtige. In lijn met deze systematiek wordt het verlaagde urencriterium van 800 uren per kalenderjaar in de startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid versoepeld, waardoor de betreffende ondernemers geacht worden ten minste 16 uren per week aan hun onderneming te hebben besteed. Met de versoepeling van het urencriterium zullen de ondernemers die normaliter voldoen aan het urencriterium, ook ondanks de coronacrisis aan het urencriterium kunnen voldoen.

Voor seizoengebonden ondernemers is dit niet het geval als de piek van hun werkzaamheden in deze periode valt. Voor deze groep seizoengebonden ondernemers zal ik een aanvullende regeling treffen. Zij worden geacht het aantal uren te hebben besteed in deze periode zoals zij dat ook in andere jaren plegen te doen. De ondernemer kan dan met behulp van de administratie van vorig jaar inschatten hoeveel uren hij aan de onderneming heeft besteed in de periode van 1 maart 2019 tot en met 31 mei 2019 en zo ook beoordelen of hij in 2020 aan het urencriterium voldoet. Zo zal ook voor seizoengebonden ondernemers een versoepeling van het urencriterium in 2020 gaan gelden.

3. Een verhoging van de vrije ruimte in de werkkostenregeling

De vrije ruimte voor de eerste € 400.000 van de loonsom per werkgever zal eenmalig en tijdelijk worden verhoogd naar 3% (i.p.v. 1,7%) voor het jaar 2020. Dat biedt mogelijkheden aan werkgevers die daar de ruimte voor hebben om hun werknemers in deze moeilijke tijd extra tegemoet te komen, bijvoorbeeld door het verstrekken van een bloemetje of een cadeaubon. Dit kan ook een boost geven aan sectoren die sterk getroffen zijn door de crisis.

4. De mogelijkheid tot het vormen van een fiscale coronareserve;

Het kabinet acht het wenselijk dat deze bedrijven eerder over deze liquiditeiten kunnen beschikken. Daarom zal het kabinet het voor deze bedrijven mogelijk maken om het verwachte verlies voor het jaar 2020 dat verband houdt met de coronacrisis als fiscale coronareserve ten laste van de winst van het jaar 2019 te brengen. Dit is in lijn met de aangenomen motie van uw Kamer om deze mogelijkheid te onderzoeken. De fiscale coronareserve bedraagt maximaal de fiscale winst over 2019 zonder rekening te houden met deze reserve. Daarnaast mag de fiscale coronareserve niet hoger zijn dan het te verwachten verlies in 2020 als gevolg van de coronacrisis. Door de mogelijkheid van het vormen van een fiscale coronareserve kan een teruggave van de eerder over 2019 betaalde en te betalen vennootschapsbelasting door middel van een nadere voorlopige aanslag vennootschapsbelasting 2019 worden gevraagd.

Het voordeel van de fiscale coronareserve is dat bedrijven niet hoeven te wachten totdat zij aangifte vennootschapsbelasting kunnen doen over het jaar 2020 (in 2021) en tevens een definitieve aanslag vennootschapsbelasting is opgelegd over 2019 om via verliesverrekening een liquiditeitsvoordeel te halen.

Het vormen van een coronareserve kan van invloed zijn op andere VPB bepalingen. Het is dus altijd raadzaam om dit voor te leggen aan uw fiscalist.

5. Uitstel van de inwerkingtreding van het wetsvoorstel excessief lenen bij de eigen vennootschap

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

In september 2018 heeft het kabinet het wetsvoorstel Wet excessief lenen bij de eigen vennootschap aangekondigd met een geplande inwerkingtreding per 2022. Het wetsvoorstel maakt het belasten van schulden van de dga aan de eigen vennootschap die hoger zijn dan € 500.000 (exclusief eigenwoningschulden) mogelijk. Door de inwerkingtreding met één jaar uit te stellen tot 1 januari 2023 hebben dga's tot 31 december 2023 (eerste peildatum) om te anticiperen op het wetsvoorstel.

6. Het mogelijk maken van tijdelijk uitstel van hypotheekbetalingen zonder verlies van het recht op hypotheekrenteaftrek voor de eigen woning (hypotheekbetaalpauze).

De eerste goedkeuring ziet op het zo snel mogelijk na afloop van de uitstelperiode van maximaal zes maanden vaststellen van een nieuw annuïtair schema op basis waarvan het inhalen van de aflossingsachterstand wordt uitgesmeerd over de resterende looptijd van de maximale termijn van 360 maanden van de lening. De huidige wettelijke regeling vereist dat een in 2020 opgelopen achterstand in de aflossing uiterlijk 31 december 2021 moet zijn ingehaald. Als dat niet lukt kan op basis van de wettelijke regeling een nieuw annuïtair schema pas per 1 januari 2022 worden vastgesteld.

De tweede goedkeuring die met de eerste samenhangt, is dat wordt toegestaan de resterende lening te splitsen waarbij voor de resterende hoofdsom zonder rekening te houden met de aflossingsachterstand het bestaande annuïtaire schema van toepassing blijft en voor het deel van de aflossingsachterstand een afzonderlijke (hypothecaire) lening met een eigen annuïtair schema wordt afgesloten waarbij de looptijd maximaal gelijk is aan de resterende looptijd van de oorspronkelijke hoofdsom. Op basis van voornoemde wijze van inhalen hoeft het deel van de aflossingsachterstand (de maximaal zes maanden achterstand) niet per definitie te worden uitgesmeerd over de resterende looptijd, maar kan ook binnen bijvoorbeeld vijf jaar worden afbetaald.

De uitgestelde rente is, indien deze uiteindelijk ook wordt voldaan, aftrekbaar volgens de reguliere fiscale regels.

De fiscale maatregelen die zonder nader besluit van het kabinet zouden aflopen vóór 1 oktober 2020, waaronder de btw-vrijstelling voor medische hulpgoederen, de btw-vrijstelling voor uitlenen van zorgpersoneel, de versoepeling van het urencriterium voor IB-ondernemers en de periode waarin een tijdelijk uitstel van hypotheekbetalingen met behoud van recht op hypotheekrenteaftrek kan worden aangevraagd, worden verlengd tot 31 december 2020 (was eerst 1 oktober 2020)

Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid (spoedwet)

Het wetsvoorstel van de Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid is vandaag gepubliceerd in de Staatscourant, daarmee is de wet vandaag officieel in werking getreden. De ziet op een breed pallet aan maatregelen om er voor zorg te dragen dat de samenleving zoveel als mogelijk normaal kan blijven functioneren. Voor ondernemers zijn daarbij onder meer de volgende maatregelen van belang.

De Tijdelijke wet COVID-19 Justitie voorziet in de mogelijkheid tijdelijk af te wijken van voorschriften ten aanzien van het houden van vergaderingen, er wordt in uitstel van wettelijke termijnen voorzien en het zogenoemde 'bewijsvermoeden' voor bestuurdersaansprakelijkheid in faillissement tijdelijk wordt beperkt.

De Tijdelijke wet COVID-19 Justitie biedt diverse tijdelijke voorzieningen met betrekking tot vergaderingen en verslaglegging van rechtspersonen en van verenigingen van eigenaars. Het wetsvoorstel strekt ertoe om tijdelijk afwijkingen van wettelijke en statutaire bepalingen inzake het houden van fysieke vergaderingen en daarmee verband houdende termijnen en sancties toe te staan. Het bestuur van rechtspersonen kan straks bepalen om een algemene vergadering te houden die uitsluitend via livestream (audio of video) te volgen is. Voorwaarde is wel dat de leden en aandeelhouders tijdens die vergadering of van tevoren vragen kunnen indienen, die

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

uiterlijk op de vergadering zelf worden beantwoord. Mocht een lid of aandeelhouder niet optimaal hebben kunnen deelnemen aan zo'n vergadering, dan zijn de genomen besluiten toch rechtsgeldig. Ook kan het bestuur de termijn voor het houden van een algemene vergadering en de termijn voor het opmaken van de jaarrekening uitstellen.

Indien door een uitstel van een algemene vergadering of door andere oorzaken die een gevolg zijn van COVID-19, de termijnen voor het deponeren van de vastgestelde jaarrekening niet worden gehaald, kan dat tot gevolg hebben dat de jaarrekening niet tijdig kan worden gedeponeerd. Dat kan ook als ten gevolge van het virus de jaarrekening niet kan worden opgesteld of kan worden gecontroleerd door een accountant. Het niet (tijdig) openbaar maken van de vastgestelde jaarrekening geldt dan niet als kennelijk onbehoorlijke taakvervulling. Het bestuur dient aan te tonen dat het verzuim van de publicatieplicht te wijten is aan de gevolgen van het COVID-19-virus. Daarmee kan dus bestuurdersaansprakelijkheid worden voorkomen.

De Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid maakt het ook mogelijk voor mensen die vanwege de corona-maatregelen niet in persoon bij de notaris kunnen verschijnen om een akte te ondertekenen (bijvoorbeeld een testament). Met behulp van audiovisuele communicatiemiddelen kan deze akte dan toch tot stand komen.

De spoedwet vervalt op 1 oktober 2020 (aanvankelijk was dat 1 september jl.). Omdat niet valt uit te sluiten dat de noodzaak voor de tijdelijke voorzieningen ook na deze datum nog blijft bestaan, is een mogelijkheid opgenomen om deze termijn telkens met twee maanden te verlengen. Voor enkele onderdelen geldt terugwerkende kracht tot en met 23 maart 2020. De regeling met betrekking tot het bewijsvermoeden met betrekking tot kennelijk onbehoorlijke taakvervulling vervalt op 1 september 2023.

Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkbehoud (NOW)

De NOW 1 kan niet meer worden aangevraagd.

Met deze maatregel wordt de regeling van werktijdverkorting (WTV) vervangen. Er kan dus geen aanspraak meer worden gemaakt op de WTV, deze kan ook niet meer worden aangevraagd.

Instemming openbaarmaking gegevens NOW

In het algemeen geldt dat in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), informatie opgevraagd kan worden over bestuurlijke aangelegenheden, ook inzake de NOW. In de regeling wordt geregeld dat door het indienen van een subsidieverzoek, een subsidieaanvrager instemt met het eventueel openbaar maken van informatie die hij verstrekt heeft aan UWV bij aanvraag en gegevens uit zijn subsidiedossier. Hiermee wordt voorkomen dat bij een eventueel verzoek in het kader van de Wob onnodige administratieve lasten ontstaan, omdat niet eerst een zienswijze van de subsidieontvanger behoeft te worden gevraagd.

Tegelijkertijd kan bepaalde informatie waarover het UWV beschikt concurrentiegevoelig zijn. Er moet dus een afweging gemaakt worden tussen het publieke belang dat met openbaarmaking is gemoeid en de individuele (economische) belangen van de subsidieontvangers. Daarom is ervoor gekozen om de 'automatische instemming' alleen te laten zien op een aantal gegevens die voor transparantie over de besteding van publieke middelen het meest van belang zijn, maar geen bedrijfsgevoelige informatie prijsgeven. Het gaat daarbij om a) de naam en het adres van werkgever, b) het verstrekte voorschot en c) de vastgestelde subsidie. Het register is [hier te raadplegen](#).

Geen verplichting (meer) melding loonkostensubsidie

Verrekening van de subsidie op grond van de NOW met de loonkostensubsidie blijkt moeilijk dan wel niet uitvoerbaar. Om verrekening mogelijk te maken zijn zeer ingrijpende aanpassingen in de uitvoeringssystemen bij gemeenten noodzakelijk. Daarom wordt in deze bijzondere situatie de dubbele subsidiëring van de loonkosten geaccepteerd.

Op grond van de NOW-regeling kunnen werkgevers een aanvraag indienen voor een 'substantiële tegemoetkoming in de loonkosten'. Onder een werkgever wordt in het kader van de NOW verstaan: "een werkgever als bedoeld in artikel 1, onderdeel q of r, van de Wet financiering

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

sociale verzekeringen". Zo kunnen bijvoorbeeld stichtingen ook in aanmerking komen voor de NOW-regeling.

Bedoeling van de NOW-regeling is het voorkomen dat werknemers moeten worden ontslagen op grond van bedrijfseconomische redenen. De regeling geldt voor werknemers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde en onbepaalde tijd en ook voor oproepkrachten.

Werknemers die onder de NOW-regeling vallen zullen hun volledige loon doorbetaald krijgen, zonder dat de regeling hun eventuele WW-rechten aantast. Het is aan de werkgever of en in welke mate de werknemer werkzaamheden dient te verrichten in de periode dat de NOW-regeling toepassing heeft.

Voor de NOW gelden de volgende voorwaarden:

1. De werkgever neemt de verplichting op zich om geen ontslag op grond van bedrijfseconomische redenen aan te vragen gedurende de periode dat tegemoetkoming op grond van de NOW wordt ontvangen;
2. De werkgever heeft de verwachting dat tenminste 20% omzetverlies wordt gerealiseerd (gaat om omzetzdalingen vanaf 1 maart 2020). De omzetzdaling hoeft overigens niet gerelateerd te zijn aan (de maatregelen verband houdende met) het Coronavirus;
3. De tegemoetkoming kan voor in ieder geval 3 maanden worden aangevraagd en zo nodig worden verlengd. De voorwaarden van verlening zijn overigens nog niet bekend.
4. De hoogte van de tegemoetkoming in de loonkosten is afhankelijk van de terugval in omzet, maximaal 90% van de loonsom. Hieronder enkele voorbeelden waarin de relatie tussen omzetzdaling en hoogte van de tegemoetkoming is uitgewerkt:
  - i. Indien 100% van de omzet wegvalt, bedraagt de tegemoetkoming 90% van de loonsom van een werkgever;
  - ii. indien 50% van de omzet wegvalt, bedraagt de tegemoetkoming 45% van de loonsom van een werkgever;
  - iii. indien 25% van de omzet wegvalt, bedraagt de tegemoetkoming 22,5% van de loonsom van de werkgever.
5. Bij de definitieve vaststelling van de tegemoetkoming vindt nog een correctie plaats als sprake is geweest van een daling van de loonsom;
6. Het UWV zal in principe op grond van de aanvraag een voorschot verstrekken ter grootte van 80% van de verwachte tegemoetkoming;
7. Werkgevers betalen het loon aan betrokkenen werknemers 100% door als zij gebruik maken van de tegemoetkomingsregeling;
8. Aanvragen boven een bepaalde omvang behoeven een accountantsverklaring.

De tegemoetkoming is gemaximaliseerd ten aanzien van werknemers met hogere salarissen. Voor de berekening van de subsidie telt maximaal € 9.538 van het loon per werknemer mee.

Voor de definitie van omzet wordt aangesloten bij de omzetdefinitie in het jaarrekeningenrecht. Uiteraard kan uw accountant of fiscalist u helpen bij het opstellen van cijferoverzichten.

Hoewel de NOW-regeling uitnodigt om met omzet te schuiven om zo een hogere subsidie uit hoofde van de NOW te verkrijgen, is dat niet de bedoeling van de regeling. Vraag is/blijft dan ook wat wel toelaatbaar is met betrekking tot het sturen van omzet in het kader van de NOW. Bij de definitieve aanvraag zal in de meeste gevallen een accountantsverklaring nodig zijn. Het schuiven met omzet kan gevolgen hebben voor de af te leggen verklaring door een accountant. Ook is door de minister aangekondigd dat op misbruik van de NOW-regeling zal worden gecontroleerd. Voor de opsporing van fraude hebben de inspectie SZW en de FIOD 'de handen ineengeslagen'.

Kern is dat het omzetbegrip in deze regeling zo dicht mogelijk aansluit bij het activiteitsniveau van de onderneming, instelling, of het concern. Hierin wordt uitgegaan van de netto-omzet: de opbrengst uit levering van goederen en diensten uit het bedrijf van de rechtspersoon onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven belasting. Opbrengsten zijn baten die ontstaan

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

bij de uitvoering van de normale activiteiten van een onderneming. Dit betekent dat omzet wordt verantwoord als de activiteiten betrekking hebben op de levering van goederen of diensten voor een specifieke klant waarmee een (verkoop)contract is gesloten.

Andere opbrengsten dan uit de verkoop, zoals uitkeringen, subsidies, renteopbrengsten en bijdragen vanuit een overheidsinstelling of andere opbrengsten, zoals giften, of declaraties vanuit zorgverzekeraars vallen ook onder omzet als bedoeld in deze regeling.

Omzet

De omzetzaling dient te worden opgegeven in een aaneengesloten meetperiode van drie maanden die start op 1 maart, 1 april of 1 mei 2020 (bijvoorbeeld van 1 april t/m 30 juni). Er kan dus uitsluitend uit deze 3 opties worden gekozen.

De omzet in deze 3-maandsperiode wordt vergeleken met een referentieperiode. Uitgangspunt is dat de referentieperiode de omzet van januari tot en met december 2019 is gedeeld door vier.

De bij de aanvraag opgegeven 3-maandsperiode kan niet meer worden gewijzigd.

Ondernemingen die op 1 januari 2019 nog niet bestonden hanteren een andere berekening van de omzetzaling. Voor u geldt dat de maanden vanaf het moment van aanvang van de bedrijfsuitoefening tot en met februari 2020 worden genomen, omgerekend naar 3 maanden. Deze omzet wordt in de 3-maandsperiode in 2020 (meetperiode) naar rato vergeleken met de omzet vanaf de kalendermaand dat de bedrijfsuitoefening is begonnen. Er dient evenwel minimaal 1 maand volledige omzet zijn gerealiseerd.

De tegemoetkoming in de loonkosten heeft betrekking op de loonkosten tussen maart en mei 2020, ongeacht over welke van 3-maandsperiodes (meetperiode) de omzet is bepaald. De 3-maandsperiode hoeft dus niet gelijk te zijn aan de periode waarbinnen de loonsom wordt berekend.

Loonsom

De loonsom bestaat uit het loon waarover de premies werknemersverzekeringen worden afgedragen, het SV-loon. Het UWV gebruikt daarbij de loonsom van januari 2020. Het loon van alle werknemers die in januari 2020 bij u in dienst waren tellen hierin mee. Het gaat dan wel om werknemers die verplicht sociaal verzekerd waren.

Bij de definitieve vaststelling van de subsidie, na afloop van de subsidieperiode, wordt de loonsom van januari 2020 vergeleken met de loonsom van de maanden maart 2020 tot en met mei 2020. Als de loonsom gedaald is, wordt de subsidie ook lager. Als de loonsom is gestegen ten opzichte van januari 2020 (bijvoorbeeld omdat er na januari een of meer werknemers zijn aangenomen), dan wordt de subsidie overigens niet hoger(!).

Wanneer de werkgever in januari een dertiende maand heeft uitgekeerd, wordt die dertiende maand door het UWV uit de loonsom 'gefilterd'. Het UWV zal bij de vaststelling van de subsidie de extra periode salarissen, zoals een dertiende maand, uit de loonsommen halen. Hiermee wordt voorkomen dat werkgevers enkel vanwege de betaling van een dertiende maand in januari de NOW-subsidie moeten terugbetalen bij vaststelling.

De uitbetaling van vakantiegeld wordt in beginsel niet meegenomen met de loonsom.

Naast het loon hanteert het UWV een opslag van 30% van de loonsom voor andere kosten voor de werknemers, zoals bijvoorbeeld pensioenpremies (zowel het werkgeversdeel als het werknemersdeel), premies voor de werknemersverzekeringen en (in veel gevallen) een reservering voor het uitbetalen van vakantiegeld. Ook deze kosten worden vergoed.

Indien de loonsom in de periode maart t/m mei 2020 hoger is dan driemaal de loonsom van januari 2020, dan kan de stijging van de loonsom in maart t/m mei mee worden genomen in de hoogte van de subsidie bij vaststelling. In deze rekenmethode wordt de hoogte van de loonsom in de maanden april en mei altijd gemaximeerd op het niveau van maart 2020.

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

Aanvragers met een 0-loonsom in januari 2020 of geen loonsom in januari 2020 en november 2019, die een loonsom in maart t/m mei 2020 hebben, komen mogelijk alsnog voor de NOW in aanmerking komen. Indien zij eerder een afwijzende beschikking hebben ontvangen, zullen zij door het UWV worden benaderd. De alternatieve rekenmethode voor de loonsom ziet op de subsidie zoals die vastgesteld wordt op grond van artikel 7 van de regeling. De bevoorschotting blijft onveranderd, ook voor nieuwe aanvragers. Dit betekent dat een aanvrager enkel bij vaststelling (aanvullende) tegemoetkoming op grond van de NOW kan ontvangen via voornoemde alternatieve rekenmethode voor de loonsom. Vaststelling vindt voor iedere aanvrager plaats na afloop van de subsidieperiode(s), de aanvraag om vaststelling zal dus in geen geval eerder dan 7 oktober 2020 kunnen worden ingediend bij UWV.

Overnames

Voor ondernemingen die een onderneming hebben overgenomen geldt dat zij ook gebruik kunnen maken van de afwijking die geldt voor bedrijven die op 1 januari 2019 nog niet bestonden. Door de reeds in de regeling opgenomen bepaling voor startende ondernemingen ook als mogelijkheid te hanteren bij ondernemingen die (een deel van) een andere onderneming hebben overgenomen en dus feitelijk in een nieuwe bedrijfssamenstelling zijn gaan werken, kan de omzetvergelijking vanaf de eerste kalendermaand na de dag van overgang voor de hele kalendermaanden in 2019 tot en met 29 februari 2020 worden genomen, omgerekend naar 3 maanden.

Net als voor startende ondernemingen geldt voor ondernemingen die een overname hebben gedaan en gebruik willen maken van de regeling, dat deze overname minimaal een kalendermaand voor 29 februari 2020 ligt; er moet immers een relevante referentemaand overblijven.

Ook de hiervoor genoemde aangepaste loonsombepaling voor seizoenbedrijven kan worden toegepast voor ondernemingen die een onderneming hebben overgenomen. Een onderneming kan immers door een overgang van onderneming, afhankelijk van het moment van de overname van een andere onderneming, ook benadeeld kunnen worden doordat de loonsom voor januari of november (de referentemaand voor de loonsom binnen de NOW) niet langer representatief is.

Concern

Als u onderdeel van een concern bent dan dient de omzet van de groep of verbonden rechtspersonen in beginsel tezamen opgegeven te worden om te bepalen of u in aanmerking komt voor de NOW. Alle werkgevers in de groep moeten dus hetzelfde percentage verwachte omzetzdaling en dezelfde meetperiode voor de omzetzdaling kiezen.

Sommige ondernemingen zullen verschillende takken in afzonderlijke werkmaatschappijen hebben ondergebracht; anderen zullen dat niet gedaan hebben en hebben het in één werkmaatschappij. Dergelijke organisatorische keuzes zouden niet van invloed moeten zijn op de bepaling of men voor NOW in aanmerking komt. Daarom is gekozen voor een omzetbepaling op concernniveau. Op concernniveau komen juist de omzetzdaling en de inzet van personeel bij elkaar. Dat is onder andere het geval bij personeelsb.v.'s, waarbij de werknemers in dienst zijn bij een andere entiteit dan de entiteiten waar de omzet wordt gegeneerd. Op concernniveau kunnen deze aan elkaar worden verbonden.

Als u onderdeel van een concern bent, dan dient u in beginsel de omzet van de groep of verbonden rechtspersonen tezamen op te geven om te bepalen of u in aanmerking komt voor de NOW. Alle werkgevers in de groep moeten dan hetzelfde percentage verwachte omzetzdaling en dezelfde meetperiode kiezen. De aanvraag dient echter wel per afzonderlijke loonheffingsnummer te geschieden. Zorg dus dat u binnen de groep of de verbonden rechtspersonen hier vooraf een goede keuze in maakt.

Het is voor concerns met minder dan 20% omzetverlies mogelijk gemaakt dat individuele werkmaatschappijen subsidie voor hun loonkosten aanvragen op basis van de omzetzdaling van de werkmaatschappij. Aan deze mogelijkheid worden extra voorwaarden verbonden:

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

a. *Het is geen personeels-bv*

Personeel-bv's moeten altijd uitgaan van omzetzaling op het concernniveau. Als er in een concern dus alleen een personeels-bv is voor het management, maar in de werkmaatschappijen wordt wel het werkgeverschap voor het personeel dat daar werkzaam is uitgeoefend (en dus ook verloned in de werkmaatschappij) is het wel mogelijk om van deze regeling gebruik te maken.

b. *Er is een overeenkomst met betrokken vakbonden over werkbehoud*

Voorwaarde voor de regeling wordt dat een werkmaatschappij (de werkgever) met 20 of meer werknemers met de belanghebbende verenigingen van werknemers, en bij gebreke daarvan een andere vertegenwoordiging van werknemers, een akkoord heeft over werkbehoud bij de werkmaatschappij. Hierbij wordt aangesloten bij de 'belanghebbende verenigingen van werknemers' in de zin van de Wet melding collectief ontslag (WMCO). Dit zullen veelal de vakbonden zijn met wie de cao gesloten is op bedrijfs- dan wel sectorniveau. Bij werkmaatschappijen met minder dan 20 werknemers volstaat akkoord van een vertegenwoordiging van werknemers. De accountant onderzoekt vervolgens of de belanghebbende verenigingen van werknemers en bij gebreke daarvan, of bij minder dan 20 werknemers, de vertegenwoordiging van werknemers akkoord is gegaan met de aanvraag voor NOW voor werkbehoud en neemt de uitkomst van dit onderzoek op in de accountantsverklaring. Dit betreft een subsidievoorwaarde. Als niet aan deze voorwaarde is voldaan, dan bestaat er geen recht op de subsidie en wordt achteraf het voorschot teruggevorderd.

c. *Geen dividend of bonussen uitkeren en geen eigen aandelen kopen*

Concerns, waarvan de werkmaatschappij een beroep doet op de regeling, moeten voorafgaand aan de aanvraag verklaren over 2020 geen dividend of bonussen uit te keren of eigen aandelen terug te kopen tot aan en inclusief de datum van de aandeelhoudersvergadering waarin de jaarrekening wordt vastgesteld in 2021. Deze verklaring moet in de administratie worden bewaard. De accountant zal dit meenemen in zijn onderzoek en neemt de uitkomst van dit onderzoek op in de accountantsverklaring. Daarnaast moet een concern zich ook feitelijk aan deze verplichting hebben gehouden. Indien het concern niet aan deze voorwaarde heeft voldaan wordt de subsidie op nihil vastgesteld. Het verbod op bonusbetaling geldt alleen voor de directie en het bestuur van het concern en de werkmaatschappij die aanvraagt. Het geldt dus niet voor het overige personeel. Als een ondernemer verplicht is dividend uit te keren op grond van een vaststellingsverklaring met de Belastingdienst of een wettelijke plicht vanuit belastingwetgeving dan blijft dit toegestaan.

Deze mogelijkheid geldt alleen voor nieuwe aanvragen. Aanvragen ingediend vóór de inwerkingtreding van de wijziging komen hiervoor niet in aanmerking. Deze mogelijkheid geldt alleen in het geval van een concern met minder dan 20% omzetverlies. Als verschillende werkmaatschappijen van het concern apart NOW aanvragen zullen zij steeds dezelfde 3-maand periode moeten opgeven.

Voorts geldt voor deze mogelijkheid nog een aantal aanvullende controlewaarborgen. Zo mogen geen werkzaamheden worden overgedragen aan de andere werkmaatschappijen, wordt bij uitleen van werknemers de omzetzaling gecorrigeerd, mag het transferpricing systeem niet worden aangepast en worden de mutatie voorraden gereed product aan de omzet van de werkmaatschappij toegerekend. Al deze aanvullende controlewaarborgen dienen door een accountant te worden onderzocht.

Eerder berichtte wij al over Kamervragen die zijn gesteld over de NOW waar het betreft de gevolgen van foutieve NOW aanvragen. Het gaat dan vooral om (onbewust) foute aanvragen van aanvragers die onderdeel zijn van een concern. Het beginsel van de NOW is namelijk dat verkeerde aanvragen tot gevolg hebben een afwijzing van de subsidie of vaststelling op nihil. In beide gevallen betekent dat dat het ontvangen voorschot moet worden terugbetaald.

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

Inmiddels heeft de minister laten weten het onwenselijk te vinden dat deze bedrijven geen beroep kunnen doen op de NOW-regeling, omdat zij een aanvraag hebben gedaan voordat de voor hen gunstigere regeling voor werkmaatschappijen werd gerealiseerd. Daarom is er het voornemen het mogelijk te maken dat bedrijven die een NOW-subsidie hebben aangevraagd bij de aanvraag tot subsidievaststelling kunnen verzoeken de subsidie op werkmaatschappij niveau vast te stellen. De subsidie zal in dat geval op werkmaatschappijniveau worden vastgesteld. Voorwaarde blijft wel dat de groep waarvan ze deel uitmaken als geheel geen 20% omzetverlies heeft. Is dat wel het geval dan kan een vaststellingsaanvraag niet worden ingediend. De huidige in de NOW geldende voorwaarde dat een aanvraag op werkmaatschappij alleen gedaan kan worden als de NOW-aanvraag is gedaan op of na 5 mei vervalt dan ook. Ook hoeft aan een tweetal voorwaarden pas bij de aanvraag tot subsidievaststelling te worden voldaan, in plaats van bij de initiële aanvraag. Het gaat om de voorwaarde dat een aanvrager dient te beschikken over een verklaring dat er op het niveau van de groep geen dividend/bonus wordt uitgekeerd of eigen aandelen worden ingekocht over 2020 op het niveau van het groepshoofd/de moeder van de werkmaatschappij tot aan de datum van vaststelling van de jaarrekening. Daarnaast gaat het om de voorwaarde dat de aanvrager dient te beschikken over een overeenkomst van de vakbond of andere vertegenwoordiging van werknemers over werkbehoud. Natuurlijk moet ook aan de overige eisen van een aanvraag op werkmaatschappijniveau (artikel 6a van de NOW-1 en 2) worden voldaan. Een ander probleem, gerelateerd aan het bovenstaande, is dat bedrijven soms aanlopen tegen het feit dat zij bij de subsidieaanvraag voor de NOW-regeling niet dezelfde referentieperiode hebben gekozen voor hun omzetsdaling als andere onderdelen van de groep. Dit is echter wel noodzakelijk voor de definitieve vaststelling van de subsidie; de NOW schrijft dit dan ook voor. De minister is nu de uitvoeringstechnische consequenties van een herstelkans voor bedrijven op dit punt in kaart aan het brengen.

Accountantsverklaring en derdenverklaring

Voor de aanvraag van het voorschot is geen accountantsverklaring vereist. Deze is echter in beginsel wel vereist bij het verzoek tot het vaststellen van de definitieve subsidie, voor zover het subsidiebedrag boven een bepaalde grens uitkomt. Gekozen is om twee grenzen te hanteren, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de reguliere grens van de [Aanwijzingen voor subsidieverstrekking](#).

- Voor bedrijven die een voorschot (80% van het verleende subsidiebedrag) hebben ontvangen van €100.000,- of meer.
- Voor bedrijven met een uiteindelijk vast te stellen subsidie van €125.000,- of meer

Ondernemingen die een voorschot van minder dan €100.000,- hebben ontvangen zijn zelf verantwoordelijk om in te schatten of de subsidie op €125.000,- of meer wordt vastgesteld, waardoor ook zij een accountantsverklaring nodig hebben. Minister Koolmees heeft aangegeven dat er een online tool beschikbaar wordt gesteld aan de hand waarvan een redelijke inschatting gemaakt kan worden of een accountantsverklaring al dan niet benodigd is.

Samen met de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants zijn de inhoud en richtlijnen voor de accountantsonderzoeken opgesteld, middels een accountantsprotocol en standaarden. Deze kunt u desgewenst [hier](#) vinden. Naar verwachting zal de meerderheid van de bedrijven overigens geen accountantsverklaring nodig hebben, omdat voor veel bedrijven sprake is van subsidiebedrag onder de €125.000,- of een voorschot onder de €100.000,-.

Er zijn verschillende accountantsverklaringen. Welke accountantsverklaring is vereist is afhankelijk van het subsidiebedrag en afhankelijk van de situatie (concern en/of voldoen aan de voorwaarden voor controleplicht).

Soort accountantsonderzoek

Subsidiebedrag	Organisatie die niet voldoet aan criteria controleplicht	Organisatie die voldoet aan criteria controleplicht
-----------------------	---	--

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

€ 125.000 (100.000 voorschot) < € 375.000	I. Aan assurance verwante opdracht, inclusief aanvullende werkzaamheden (NVCOS <i>Standaard 4415N</i>)	III. Assurance-opdracht met beperkte mate van zekerheid, inclusief aanvullende werkzaamheden (NVCOS <i>Standaard 3900N</i>)
>= € 375.000	II. Assurance-opdracht met beperkte mate van zekerheid, inclusief aanvullende werkzaamheden (NVCOS <i>Standaard 3900N</i>)	IV. Assurance-opdracht met redelijke mate van zekerheid (NVCOS <i>Standaard 3900N</i>)
Aanvraag niveau werkmaatschappij (artikel 6a van de regeling)	IVa. Assurance-opdracht met redelijke mate van zekerheid (NVCOS <i>Standaard 3900N</i>)	IVa. Assurance-opdracht met redelijke mate van zekerheid (NVCOS <i>Standaard 3900N</i>)

Bron: rijksoverheid.nl

Een accountantsverklaring met beperkingen

Een verklaring van de accountant kan een verklaring met beperkingen bevatten, waardoor de accountant geen goedkeurende verklaring kan afgeven. Als herstel van de geconstateerde fout mogelijk is, dan kan in de meeste gevallen nog een goedkeurende verklaring worden afgegeven. Zo niet, dan zal bij de vaststelling van de subsidie rekening worden gehouden met de geconstateerde fouten/onzekerheden, hetgeen (veelal) zal resulteren in een lagere subsidievaststelling. In het accountantsprotocol is opgenomen dat de accountant daarvoor al een pro forma berekening zal maken, waarvan het UWV dan kan uitgaan.

Een accountantsverklaring met oordeelsonthouding

Een verklaring van de accountant kan ook een oordeelsonthouding inhouden. Dit betekent dat de accountant zich geen oordeel heeft kunnen vormen, bijvoorbeeld omdat de accountant zich onvoldoende een oordeel heeft kunnen vormen over de inrichting van de administratie en interne beheersing (AO/IB).

Het gevolg van een oordeelsonthouding is dat het subsidievoorschot wordt teruggevorderd. In het geval van inherente beperkingen - zoals ondernemingen waarbij als gevolg van coronagerelateerde omstandigheden de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) (tijdelijk) ontoereikend is geworden ondanks de grootte van hun organisatie – en wanneer de accountant kan verklaren dat zijn oordeelhouding uitsluitend daarvan het gevolg is, zal (slechts) een korting worden toegepast van 10%. Volledige terugvordering is dan niet aan de orde.

Een afkeurende verklaring

In het geval van een afkeurende verklaring, zal de subsidie worden vastgesteld op nihil. Het gehele voorschotbedrag zal dan worden teruggevorderd.

Als geen accountantsverklaring overgelegd hoeft te worden is een verklaring van een derde vereist bij het verzoek om vaststelling van een subsidie met een voorschot boven de €20.000 of een vaststellingsbedrag boven de €25.000,-. Dit kan bijvoorbeeld gaan om een administratiekantoor, financieel dienstverlener, brancheorganisatie of accountant. De Belastingdienst vraagt een dergelijke derdenverklaring ook bij uitstel van betaling bij bijzondere omstandigheden.

Het heeft dan ook de voorkeur uw accountant bij uw aanvraag te betrekken. Daarmee kan wellicht ook worden voorkomen dat achteraf blijkt dat voor een te hoog bedrag subsidie is aangevraagd.

In het geval het voorschot niet meer bedraagt dan €20.000,- en het vaststellingsbedrag niet meer dan € 25.000,-, dan is in het geheel geen verklaring nodig.

In het geval de aanvrager onderdeel is van een concern, dan gelden de hiervoor genoemde bedragen voor de aanvragen binnen de groep/concern gezamenlijk. Is de aanvrager onderdeel

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

van een groep/concern en is de NOW aangevraagd op grond van artikel 6a van de NOW 1-regeling, dan is een accountantsverklaring altijd vereist.

Na de aanvraag

Door het aanvragen van een voorschot bent u verplicht om binnen 24 weken na afloop van de opgegeven 3-maandsperiode een aanvraag in te dienen voor het vaststellen van de subsidie. Nu het aanvragen van de vaststelling pas mogelijk is vanaf 7 oktober 2020, gaat de termijn van 24 weken lopen vanaf die datum. Doet u de aanvraag voor vaststelling niet of te laat, dan moet u het verstrekte voorschot geheel terugbetalen. Voor de aanvraag voor vaststelling van de subsidie zal het UWV een daarvoor vastgesteld formulier op haar website plaatsen. In het geval een accountantsverklaring is vereist, geldt een verruiming van de termijn, 38 weken na afloop van de opgegeven 3-maandsperiode.

Let erop dat voor iedere NOW aanvraag (NOW 1, NOW 2 en/of NOW 3) een aparte vaststelling dient te worden verzocht. Per aanvraag zal moeten worden beoordeeld of en zo ja welke verklaring bijgevoegd dient te worden (accountantsverklaring of derde verklaring).

Voor een schatting van de hoogte van de tegemoetkoming (het voorschotbedrag en de tegemoetkoming waar u na definitieve berekening recht op heeft) kunt u de rekenhulp [Simulatie NOW](#) gebruiken. Daarmee kan ook berekend worden welke verklaring noodzakelijk is.

Het UWV dient vervolgens binnen 52 weken (was aanvankelijk 22 weken) te beslissen op het vaststellingsverzoek, waarbij bepaald wordt u te veel of te weinig hebt ontvangen. Indien bij vaststelling van de NOW-subsidie blijkt dat een aanvrager geld terug moet betalen, dan zal het UWV in beginsel daarvoor een regeling afspreken. Hoe dat er precies uit gaat zien is thans nog niet bekend.

Indien de omzetsdaling lager is dan 20% - u komt dus niet in aanmerking voor de NOW – dan hoeft u geen vaststelling van de subsidie te verzoeken (en zo nodig een verklaring te overleggen) als u de aanvraag intrekt. Dit geschiedt schriftelijk met opgave van reden en een afschrift van de beslissing. Dit richt u aan het UWV (Postbus 90055, 5600 PH Eindhoven). Uiteraard dient u reeds ontvangen bedragen dan terug te betalen.

De Minister is schrijvende gevallen in kaart aan het brengen om te beoordelen of de NOW daarop aangepast dient te worden. Het UWV heeft daarbij een sleutelrol, zij inventariseert de binnengekomen klachten en bekijkt de bezwaarschriften daarop.

NOW Q&A

Q: Ik heb mijn onderneming vrijwillig (een bepaalde periode) gesloten, telt het omzetverlies als gevolg daarvan mee in het kader van de NOW?

A: Ja, de reden van het omzetverlies is niet relevant.

Q: Is de NOW ook van toepassing op de DGA?

A: De vraag is of het loon van de DGA valt onder het loonsom begrip binnen de NOW-regeling. In de loonsom binnen de NOW-regeling wordt alleen het loon meegenomen van werknemers die verplicht sociaal verzekerd zijn. In de toelichting op de NOW-regeling is omtrent de DGA nog het volgende opgenomen: "De werknemer is gedefinieerd als de werknemer in de zin van de Wet financiering sociale verzekeringen. Mensen die op grond van een fictieve dienstbetrekking zijn verzekerd voor de werknemersverzekeringen vallen ook onder de definitie van werknemer in de zin van de Wet financiering sociale verzekeringen. Mensen die niet vallen onder die definitie, zoals niet-verzekerde DGA's en vrijwillig verzekerden, zijn hierdoor uitgezonderd. Daardoor komt hun loon niet voor aanmerking voor subsidie.

Q: Als ik mijn onderneming later dan 1 januari 2019 ben begonnen, hoe bereken ik dan de referentie-omzet?

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

A: Voor de berekening van het percentage van het omzetverlies moeten we eerst weten wat de referentie-omzet is. Bij ondernemingen die op 1 januari 2019 al bestonden en activiteiten verrichtte, bestaat de omzet uit de gehele netto omzet 2019 gedeeld door 4. Voor ondernemingen die op 1 januari 2019 nog geen activiteiten verrichtte, dient de referentie-omzet te worden berekend naar rato van de omzet van de hele maanden vanaf het moment dat de bedrijfsuitoefening van de werkgever is aangevangen in 2019 tot en met februari 2020, omgerekend naar drie maanden.

Ondernemingen die na 31 januari 2020 activiteiten zijn gaan verrichten komen niet in aanmerking voor de NOW, uiterlijk februari 2020 dient immers een volledige maand omzet te zijn behaald.

Q: Waarom wordt de loonsom januari 2020 gebruikt?

A: De loonsom van januari 2020 als basis voor de subsidiehoogte is gekozen omdat dit de meest recente maand is waarover voldoende loongegevens beschikbaar zijn in de polisadministratie van UWV. Voor recentere tijdvakken is dat niet het geval. Als er over januari 2020 geen loongegevens zijn, gaat UWV uit van november 2019. Als er ook geen gegevens zijn over dit tijdvak, kan er geen subsidie worden toegekend.

Zoals hiervoor reeds uiteengezet zal bij de definitieve vaststelling van de subsidie, na afloop van de subsidieperiode, de loonsom van januari 2020 worden vergeleken met de loonsom van de maanden maart 2020 tot en met mei 2020. Als de loonsom gedaald is, wordt de subsidie ook lager. Als de loonsom is gestegen ten opzichte van januari 2020 (bijvoorbeeld omdat er na januari een of meer werknemers zijn aangenomen), dan wordt de subsidie overigens niet hoger(!).

Q: De loonsom januari 2020 is niet representatief, kan ik dat aanpassen?

A: Nee, als er loongegevens zijn van januari 2020 dan worden die gebruikt. Zijn die er niet dan kan november 2019 worden gebruikt. Zijn die er ook niet, dan kunt u geen aanspraak maken op de NOW. Inmiddels is de regeling aangepast (zie hiervoor). Een eventuele 13^e maand wordt er door het UWV 'uitgefilterd'. In gevallen waarin in januari 2020 geen loonsom aanwezig is, kan een stijging van de loonsom in maart t/m mei mee worden genomen in de hoogte van de subsidie bij vaststelling, mits de loonsom in de periode maart t/m mei 2020 hoger is dan driemaal de loonsom van januari.

Q: Als ik aanspraak maak op de NOW dan mag ik mijn werknemers niet meer ontslaan?

A: De NOW regeling is bedoeld om verlies van werkgelegenheid te voorkomen. Van u wordt verwacht tot 31 mei 2020 geen aanvraag in te dienen bij het UWV voor toestemming tot het opzeggen van arbeidsovereenkomst wegens bedrijfseconomische redenen (aanvraag ontslagvergunning). Andere wijzen van beëindigen van arbeidsovereenkomsten zijn wel toegestaan (bijvoorbeeld middels een vaststellingsovereenkomst). Vraagt u toch een ontslagvergunning aan wegens bedrijfseconomische redenen, dan zal bij de vaststelling van de subsidie het loon van de werknemers voor wie ontslag is aangevraagd vermeerderd met 50% in mindering worden gebracht op de totale loonsom waarop de uiteindelijke hoogte van de subsidie wordt gebaseerd.

Q: Mijn oproepkracht maakt aanspraak op meer uren, kan dat en komen die extra uren ook in aanmerking voor compensatie?

A: Op grond van artikel 7:610b BW kan een oproepkracht aanspraak maken op het rechtsvermoeden waarbij de omvang van de arbeidsovereenkomst gelijk is aan de gemiddelde omvang van de arbeid in de drie voorafgaande maanden (initiatief werknemer). Artikel 7:628a BW (per 1 januari 2020 van kracht) bepaalt dat een werkgever gehouden is de oproepkracht na 12 maanden een aanbod te doen voor ten minste de gemiddelde arbeidsomvang in de voorafgaande 12 maanden (initiatief werkgever). Op grond van beide artikelen kan het voorkomen dat de arbeidsomvang hoger uitvalt dan gecontracteerd. Die extra uren komen slechts in aanmerking voor compensatie indien deze uren reeds in januari 2020 onderdeel uitmaakte van de loonsom.

Q: Ik kan mijn omzetverlies nog niet goed inschatten, wat nu?

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

A: In veel gevallen is het raadzaam om nog even te wachten met het aanvragen van de NOW subsidie. De aanvraag moet uiterlijk 31 mei 2020 bij het UWV zijn ingediend. Nog even wachten biedt de mogelijkheid een betere inschatting te maken van het omzetverlies en het bepalen welke maanden zich het beste lenen om als 3-maandsperiode aan te wijzen.

Q: Ik heb mijn omzetverlies te laag ingeschat, kan ik dat nog aanpassen?

A: Als de aanvraag is ingediend, dan kan die niet meer worden aangepast. Het voorschot NOW zal dan dus worden toegekend op basis van een te lage inschatting. Bij de definitieve vaststelling wordt overigens uitgegaan van het daadwerkelijke omzetverlies. Is het omzetverlies te hoog ingeschat, dan zal dus (geheel of gedeeltelijk) het ontvangen voorschot terugbetaald moeten worden.

Q: De loonsom over de periode maart t/m mei 2020 is (waarschijnlijk) veel lager dan drie keer de loonsom januari 2020, wat nu?

A: De aanvraag zelf is niet gebaseerd op de loonsom, maar op de omzetzaling. Met een substantiële wijziging in de loonsom wordt dus geen rekening gehouden bij de aanvraag. Wel zal dit bij de vaststelling van de subsidie worden meegenomen, waardoor u waarschijnlijk een deel van de ontvangen gelden zult moeten terugbetalen. Wel mogelijk is een lager percentage omzetverlies op te geven, zodat ook een lager voorschot wordt toegekend. Inmiddels is bekend dat het UWV een eventuele 13^e maand uit de loonsom januari zal 'filteren' bij de vaststelling van de NOW.

Q: In de maanden maart, april of mei 2020 worden bonussen betaald, komen die ook voor compensatie in aanmerking?

A: De loonsom januari 2020 wordt vergeleken met de loonsom maart t/m mei 2020. Is de laatste loonsom gemiddeld hoger dan de loonsom januari 2020 – bijvoorbeeld door uitbetaling van bonussen – dan vindt er geen extra compensatie plaats.

Q: Ik verwacht het meeste omzetverlies pas vanaf juli 2020, kan ik daar rekening mee houden bij de aanvraag?

A: Bij de aanvraag dient een 3-maandperiode te worden gekozen waarover het verwachte omzetverlies moet worden opgegeven. De maand juli 2020 kan daarin nog worden meegenomen (mei, juni en juli gelden dan als 3-maandperiode). De NOW regeling 1.0 houdt geen rekening met omzetverlies na juli 2020. Daarvoor geldt de NOW 2.0.

Q: Maakt het uit dat mijn werknemer ziek is?

A: Nee, als het loon van de betreffende werknemer onderdeel uitmaakt van de loonsom januari 2020, dan komt het loon ook in aanmerking voor de NOW.

Q: Heb ik een accountantsverklaring nodig?

A: In principe heeft u die nodig bij de verplichte aanvraag tot vaststelling van de subsidie indien er een voorschot van € 100.000,- of meer is ontvangen of de uiteindelijke vaststelling een bedrag van € 125.000,- of meer wordt vastgesteld. Voorschotten van € 20.000 of meer of vaststellingsbedragen van € 25.000,- behoeven een verklaring van een derde die de omzetzaling bevestigt.

Q: De NOW ziet op een periode van 3 maanden. Wat gebeurt daarna?

A: Dan geldt de NOW 2.0 (zie onze separatie nieuwsbrief daarover).

Q: Mijn restaurant verkoopt vouchers/tegoedbonnen aan klanten voor de periode na de Corona crisis, telt dat mee in de omzetdefinitie van de NOW?

A: Nee, pas op het moment dat de vouchers worden ingewisseld, telt het mee in de omzet.

Q: Ik stuur facturen, moet ik voor de omzet dan uitgaan van de factuurdatum of de datum van betaling van de factuur?

A: In het kader van de NOW regeling wordt aansluiting gezocht bij het jaarrekeningenrecht. Dit betekent in beginsel dat de omzet ontstaat op het moment van factureren. Dit betekent

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

overigens niet dat kan worden gewacht met factureren. Immers dient een factuur in beginsel uiterlijk de 15^e van de maand volgende op de maand waarin de prestatie is voltooid.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)

De TOZO 1 regeling is niet meer van kracht, TOZO 2 kan nog tot 30 september 2020 worden aangevraagd, TOZO 3 vanaf 1 oktober 2020.

Deze regeling is tweeledig en wordt uitgevoerd door de gemeente waar de ondernemer woont. Zij voorziet in een inkomensondersteuning voor zzp-ers en kleine mkb-ers tot een bedrag van € 1.500,- netto per maand. Tevens voorziet zij in de mogelijkheid tot het verkrijgen van een lening voor bedrijfskapitaal. De regeling is gebaseerd op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen, waarvan de toepassing in het kader van deze tijdelijke voorziening soepel zal worden toegepast.

Deze regeling geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 maart 2020 tot (vooralsnog) 1 juni 2020.

Ook een directeur-groootaandeelhouder (DGA) van een besloten vennootschap kan in principe een beroep doen op de tijdelijke regeling, als deze voldoet aan de wettelijke eisen: de DGA bezit, alleen of samen met eventuele andere in de BV werkzame directeuren, meer dan 50% van de aandelen en werkt gemiddeld minimaal 23,5 uur per week in de onderneming. Eveneens dient de vennootschap nu niet in staat te zijn om het salaris te voldoen. De DGA dat bij de aanvraag naar waarheid moeten verklaren en aannemelijk maken.

Deze regeling geldt in beginsel als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- gevestigde zelfstandigen, vanaf 18 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd;
- woonachtig en rechtmatig verblijvend in Nederland;
- Nederlander of daarmee gelijkgesteld;
- het bedrijf of zelfstandig beroep wordt in Nederland uitgeoefend; Het kabinet onderzoekt nog of ondernemers die in Nederland wonen en in het buitenland een onderneming drijven ook onder deze regeling kunnen gaan vallen;
- voldoet aan wettelijke vereisten voor de uitoefening van het eigen bedrijf, waaronder ingeschreven in het Handelsregister van KVK, de onderneming diende vóór 17 maart 2020 te zijn ingeschreven;
- is vóór 1 januari 2020 gestart met de onderneming en voldoet aan het urencriterium, dat wil zeggen minimaal 1.225 uur per jaar werkzaam in het eigen bedrijf of zelfstandig beroep. Een DGA dient ook te voldoen aan het urencriterium. Desgevraagd dient de DGA dus aan te tonen dat hij/zij tenminste 23,5 uur per week in de onderneming werkt. Dit kan een DGA bijvoorbeeld doen door het overleggen van facturen voor verricht werk.
- woonachtig in de gemeente, waar aanvullende inkomensondersteuning wordt aangevraagd.

Deze tijdelijke regeling houdt het volgende in:

- De toets op levensvatbaarheid wordt niet toegepast, waardoor een snelle behandeling van aanvragen mogelijk is. Binnen 4 weken wordt voor een periode van maximaal 3 maanden inkomensondersteuning voor levensonderhoud verstrekt. Daarbij kan er met voorschotten worden gewerkt;
- De hoogte van de inkomensondersteuning is afhankelijk van het inkomen en de huishoudsituatie maximaal € 1.503,31 per maand voor gehuwden en € 1.050,- (netto) voor alleenstaanden;
- De inkomensondersteuning voor levensonderhoud hoeft later niet terugbetaald te worden. Er is in deze tijdelijke regeling geen sprake van een vermogens- of partnertoets;
- Deze versnelde procedure geldt ook voor aanvragen voor een lening voor bedrijfskapitaal tot maximaal € 10.157, tegen 2% rente en een maximale looptijd van 3 jaar (aflossing vanaf 1 januari 2021);
- Het bedrijfskapitaal mag niet gebruikt worden om bestaande leningen te herfinancieren;

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

- Per huishouden wordt maximaal 1 keer een uitkering en bedrijfskapitaal toegekend. Dus je krijgt maximaal 1 Tozo per huishouden. Je vraagt de Tozo aan op het laagste inkomen binnen je huishouden.

De TOZO regeling is inmiddels vervat in een [besluit](#) en op 21 april 2020 gepubliceerd in de Staatscourant. Daarmee is de TOZO regeling thans geformaliseerd.

De aanvraag geschiedt in principe digitaal via een daarvoor bestemd formulier op de website van uw gemeente, veelal zal voor de aanvraag een DigiD nodig zijn. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft daarvoor een aanvraagformulier specifiek voor deze regeling beschikbaar gemaakt aan gemeenten ([voorbeeld](#)).

De aanvraag kan ingediend worden tot en met 31 mei 2020. Indien thans nog niet aan de voorwaarden wordt voldaan, kan dus op een later moment alsnog aanspraak worden gemaakt op deze regeling.

Op de [website](#) van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid kunt u zelf beoordelen of u in aanmerking komt voor de Tozo regeling.

Op 16 april 2020 is een motie aangenomen in de Tweede kamer waarbij de regering wordt verzocht samen met gemeenten te kijken hoe kan worden geregeld dat bij het berekenen van de Tozo-uitkering voor ondernemers die werken met betaling via facturen, alleen inkomsten hoeven te worden verrekend waarvoor werk is verricht binnen de aanvraagperiode en betalingen van facturen voor eerder verricht werk buiten beschouwing te laten. De TOZO-regeling wordt door gemeenten soms verschillend uitgelegd waar het betreft het inkomsten begrip. De staatssecretaris heeft inmiddels bevestigd dat alleen inkomen dat betrekking heeft op de periode waarover Tozo wordt aangevraagd in aanmerking wordt genomen. Bij inkomen uit arbeid is de periode waarop het inkomen betrekking heeft de periode waarin de arbeid, waaruit dat inkomen is verkregen, is verricht. Een factuur die betaald wordt in maart, maar waarvan het werk is verricht in februari, wordt dus niet betrokken bij het berekenen van de Tozo-uitkering. De ministeriele regeling zal op dit punt nog worden aangepast.

De staatssecretaris heeft bevestigend geantwoord op de Kamervraag of een (zelfstandig) ondernemer in april levensonderhoud kan aanvragen voor drie maanden (april, mei, juni), indien hij in de maand maart nog voldoende omzet had, maar voor de maanden april, mei en juni geen omzet meer verwacht.

Zelfstandigen in grenssituaties

Bij ministeriële regeling zal worden geregeld, dat de zelfstandige die in Nederland woont en een bedrijf in een andere EU-lidstaat heeft bijstand voor levensonderhoud kan krijgen op grond van de Tozo. Deze zelfstandige is ten aanzien van financiële ondersteuning voor het bedrijf aangewezen op de regeling van het land waar het bedrijf gevestigd is. Daarnaast wordt geregeld dat de zelfstandige die in een andere EU-lidstaat woont en een bedrijf in Nederland heeft bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal kan krijgen. Deze zelfstandige is voor levensonderhoud aangewezen op de sociale bijstand in het woonland. Uiteraard geldt dat de zelfstandige ook aan de overige voorwaarden voor de Tozo moet voldoen.

AOW-gerechtigde zelfstandigen

Bij ministeriële regeling zal de doelgroep voor wat betreft het verstrekken van bedrijfskapitaal worden uitgebreid met zelfstandig ondernemers met de AOW-gerechtigde leeftijd.

TOGS

De RVO heeft een [adviestool](#) ontwikkeld waarmee kan worden bepaald of u in aanmerking komt voor de TOGS.

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

Ondernemers die direct getroffen zijn door de gezondheidsmaatregelen van het kabinet kunnen een vaste tegemoetkoming krijgen van € 4.000,-. Het gaat volgens de minister dan in ieder geval om horeca, reis- en evenementenbranche en (sommige) bedrijven in de culturele sector.

Het [RVO](#) (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) zal deze regeling gaan uitvoeren. Inmiddels heeft de RVO de nadere uitvoeringsregels bekend gemaakt, als ook de wijze van aanvragen. Aanvragen kunnen vanaf heden worden ingediend.

De voorwaarden:

- Uw onderneming is voor 15 maart 2020 opgericht en ingeschreven in het KVK Handelsregister;
- In uw onderneming werken maximaal 250 personen. Dit blijkt uit de inschrijving in het KVK Handelsregister;
- De hoofdactiviteit van uw onderneming is op 15 maart 2020 geregistreerd onder een van de vereiste KVK SBI-codes, check [hier](#) voor een overzicht van de in aanmerking komende SBI-codes of controleer middels uw kvk-nummer [hier](#) (onderaan de pagina) of u in aanmerking komt. Ook de nieuwe SBI-codes voor o.a. winkels zijn thans opgenomen in voornoemd overzicht. De nieuwe SBI-codes per 7 april 2020 (zie hierna) worden hier zo spoedig mogelijk aan toegevoegd, aldus de RVO;
- Uw onderneming heeft een fysieke vestiging in Nederland. Dit vestigingsadres is geregistreerd in het KVK Handelsregister;
- U verklaart ten minste één vestiging met een ander adres te hebben dan uw privéadres. Of u verklaart een vestiging te hebben die fysiek is afgescheiden van uw privéwoning, en die een eigen opgang of toegang heeft. Uitgezonderd zijn horecaondernemingen met SBI-code 56.10.1, 56.10.2 en 56.30 en ambulante handel (waaronder markthandel, taxivervoer, auto- en motorrijdscholen en kermisattracties). De minister had eerder aangegeven dat het zou moeten gaan over een verklaring waaruit bleek dat er sprake was van een bepaalde minimale bedrijfsomvang, maar die voorwaarde lijkt thans verruild voor de voorwaarde dat er sprake is van een fysiek afgescheiden vestiging;
- De tegemoetkoming is eenmalig € 4.000 per onderneming. De tegemoetkoming is dus niet per vestiging;
- U geeft bij de aanvraag een bankrekeningnummer op dat op naam van de onderneming staat;
- Uw onderneming is niet failliet en/of heeft geen verzoek tot verlening van surseance van betaling ingediend bij de rechtbank;
- U verklaart in de periode van 16 maart 2020 t/m 15 juni 2020 een omzetverlies te verwachten van ten minste € 4.000;
- U verklaart in de periode van 16 maart 2020 t/m 15 juni 2020 ten minste € 4.000 aan vaste lasten te verwachten. Ook na gebruik van andere door de overheid beschikbaar gestelde steunmaatregelen;
- U verklaart dat u over het huidige en de afgelopen 2 belastingjaren niet meer dan € 200.000 aan overheidssteun heeft ontvangen (de-minimisverordening). Heeft uw onderneming het gehele bedrag van € 200.000 al uitgeput? Dan komt u niet in aanmerking voor de regeling;
- Uw onderneming verklaart geen overheidsbedrijf te zijn;

Ondernemers kunnen vanaf 29 april 2020 ook op basis van hun in het Handelsregister geregistreerde nevenactiviteit aanspraak maken op de TOGS-regeling. De uitbreiding betreft ondernemers die geen aanspraak kunnen maken op de TOGS-regeling met hun geregistreerde hoofdactiviteit, terwijl dit wel het geval zou zijn op basis van hun geregistreerde nevenactiviteit. Na analyse van de meldingen vanuit ondernemers bij RVO hierover blijkt dat deze geregistreerde nevenactiviteit soms beter aansluit op de daadwerkelijke bedrijfsactiviteiten. Een vereiste is wel dat de ondernemer uitsluitend op basis van de geregistreerde nevenactiviteit voldoet aan de minimumvereisten qua omzetverlies en de vaste lasten (beiden 4.000 euro).

De aanvraag gaat digitaal via [deze link](#). Voor de aanvraag is nodig:

- een eHerkenningmiddel niveau 1 (of hoger) of DigiD;

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

- het KVK-nummer van uw onderneming (let op: niet het vestigingsnummer/RSIN);
- de SBI-code van de hoofdactiviteit van uw onderneming;
- het bankrekeningnummer van uw onderneming;
- het correspondentie- en bezoekadres van uw onderneming;
- uw contactgegevens: naam, telefoonnummer, e-mailadres;
- maakt u gebruik van een intermediair voor deze aanvraag, dan is een [machtigingsformulier](#) vereist.

De door de RVO uitgevoerde compensatieregeling is (wederom) uitgebreid met nieuwe SBI-codes. De nieuwe SBI-codes van ondernemingen die in aanmerking komen voor de TOGS is [hier](#) te raadplegen. De nieuw toegevoegde branches en sectoren kunnen vanaf 15 april 2020 een aanvraag indienen.

Als u bij uw aanvraag dient te verklaren dat u een vestiging heeft die fysiek is afgescheiden van uw privéwoning, en die een eigen opgang of toegang heeft, dan dient u bij uw aanvraag daarvan bewijsstukken mee te sturen. Dit kan in de vorm van een zakelijke huur- of koopovereenkomst van de vestiging of een foto die de eigen opgang goed in beeld brengt. De bijlages mogen maximaal 10mb zijn in de volgende formaten: doc, docx, txt, csv, xls, xlsx, pdf, jpg, jpeg, odt, ods.

Indien uw onderneming met een verkeerde SBI-code geregistreerd staat in het KVK handelsregister en u toch in aanmerking zou kunnen komen voor deze regeling, dient u dat te melden bij de RVO. Een verkeerde registratie mag volgens het kabinet niet tot gevolg hebben dat ondernemers tussen wal en schip vallen. De RVO heeft daarvoor inmiddels een [webformulier](#) beschikbaar gemaakt. Let er wel op dat een wijziging van SBI-code gevolgen kan hebben voor bijvoorbeeld een eventuele pensioenplicht of de toepasselijkheid van een CAO. Maar een wijziging kan ook meebrengen de gewijzigde activiteit strijdig is met een bestemmingsplan.

Recent zijn de SBI-codes nog uitgebreid. Door deze uitbreiding kunnen onder andere de audiciens, de warme bakkers, de handelaren en reparateurs van caravans, en de supermarkten gevestigd op campings, stations, transportterminals, studentencampussen en recreatieterreinen alsnog aanspraak maken op de TOGS-regeling.

Indien u meent dat een SBI-code ontbreekt op de lijst, dan kunt u dit ook melden bij de RVO ([hier](#)). De RVO zal dit dan voorleggen aan het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Voor bepaalde sectoren geldt dat er andere regelingen voor in werking zijn gesteld, bijvoorbeeld voor de zorgaanbieders wordt door de zorgverzekeraars een continuïteitsbijdrage verstrekt, of worden er afspraken gemaakt met zorgkantoren en gemeenten. Om overlap tussen de regelingen te voorkomen, wordt er aan zorgondernemers een extra verklaring gevraagd waaruit blijkt in hoeverre de omzetsuitval en personeelskosten reeds vergoed zijn via deze continuïteitsbijdrage.

Na de aanvraag:

De RVO probeert binnen 2 weken een besluit te nemen. Na het besluit wordt de vergoeding binnen een paar werkdagen uitbetaald. Als de RVO niet binnen 2 weken een besluit kan nemen, dan krijgt u daar bericht van.

De RVO toetst met KVK of uw aanvraag aan de voorwaarden voldoet. Bij de beoordeling gaat de RVO uit van de gegevens in het Handelsregister op 15 maart 2020.

Aanvragen dienen uiterlijk vrijdag 26 juni 2020 17.00 uur ingediend te zijn.

U kunt uw aanvraag wijzigen/aanvullen door een e-mail sturen naar noodloket@rvo.nl. In het onderwerp dient het referentienummer van uw aanvraag (begint met N20 of N2) en het soort wijziging te worden vermeld. Uiteraard dient de gewijzigde aanvraag nog steeds aan alle voorwaarden te voldoen.

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

Indien u een aanvraag heeft gedaan op basis van de SBI code van de nevenactiviteit die thans wel in aanmerking komt voor de TOGS, maar op datum aanvraag nog niet (voor 29 april), dan hoeft u niets te doen. Ook in het geval inmiddels een afwijzing is ontvangen, zal de RVO zelf de aanvraag opnieuw in behandeling nemen.

Toeleveranciers

Voor toeleveranciers geldt de voorwaarde dat het omzetverlies wordt veroorzaakt door tenminste een van onderstaande voorwaarden:

1. Tenminste 70% van uw omzet komt normaal gesproken van ondernemers die vanwege de coronacrisis geraakt zijn door de overheidsmaatregelen. Deze ondernemers staan geregistreerd onder een code in tabel 1 van de [SBI-codelijst](#).
2. Tenminste 70% van uw omzet komt normaal gesproken uit activiteiten die de overheid vanwege de coronacrisis verbiedt of afraadt.

Agrarische bedrijven

De TOGS-regeling staat ook open voor agrarische bedrijven die bijvoorbeeld met hun camping of verhuur van vakantiehuisjes omzetverlies lijden. Ook deze bedrijven kunnen vanaf 15 april 2020 een aanvraag indienen. De hoofdactiviteit dient te vallen onder hoofdcode 01 Landbouw, jacht en dienstverlening voor de landbouw en de jacht, en de nevenactiviteit onder SBI-code 55.20.1, 55.20.2, 55.30 of 93.29.9. Het omzetverlies heeft betrekking op een van deze nevenactiviteiten.

Zorgondernemingen

Ook gedupeerde zorgondernemingen zoals praktijken van onder andere tandartsen en fysiotherapeuten zijn toegevoegd aan de nieuwe SBI-lijst. Zij kunnen vanaf 22 april 2020 hun aanvraag indienen.

TOGS Q&A

Q: Ik heb een zaak aan huis, kan ik nu toch aanspraak maken op de TOGS?

A: Indien aan alle (overige) voorwaarden is voldaan, dan lijkt het daar wel op. Daarvoor zal een aanvullende verklaring worden verzocht waaruit blijkt dat u een vestiging heeft die fysiek is afgescheiden van uw privéwoning, en die een eigen opgang of toegang heeft. Tevens dienen daarvan bewijsstukken te worden meegestuurd. Dit kan in de vorm van een zakelijke huur- of koopovereenkomst van de vestiging of een foto die de eigen opgang goed in beeld brengt. De bijlages mogen maximaal 10mb zijn in de volgende formaten: doc, docx, txt, csv, xls, xlsx, pdf, jpg, jpeg, odt, ods.

Q: Ik heb meerdere bedrijven, kan ik dan meerdere aanvragen indienen?

A: Ja, de TOGS wordt per onderneming met een eigen KVK-nummer toegekend. Verschillende vestigingen van één onderneming komen overigens maar eenmaal in aanmerking voor de TOGS.

Q: Ben ik belasting verschuldigd over de eenmalige TOGS tegemoetkoming?

A: Nee, Om belastingheffing over deze vergoeding te voorkomen, zal in het pakket Belastingplan 2021 met terugwerkende kracht worden geregeld dat de tegemoetkoming die op grond van de TOGS wordt verkregen niet tot de winst behoort.

Q: Ik maak aanspraak op de TOZO regeling, heeft de eenmalige TOGS tegemoetkoming daar invloed op?

A: De TOGS tegemoetkoming is geen inkomenssteun, maar een eenmalige gift. De TOGS tegemoetkoming wordt niet verrekend met uitkeringen uit hoofde van de TOZO regeling.

Verruiming Borgstelling MKB-kredieten met de aangepaste BMKB-C regeling

Deze regeling maakt het mogelijk voor (kleinere) bedrijven om onder gunstigere voorwaarden geld te lenen bij de bank, omdat overheid voor een deel (75% van het geleende bedrag) borg staat. Aanvragen van de regeling geschieden via een zogenoemde geaccrediteerde financier (meestal de bank). De premie is inmiddels verlaagd van 3,9% naar 2%. Deze verlaging is met

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

terugwerkende kracht wat wil zeggen dat eerder uitgebrachte en in rekening gebrachte staatsgarantieprovisie wordt gecorrigeerd.

In het kader van de verruiming geldt het volgende:

- Het maximale garantiepercentage is verhoogd van 50% naar 80% voor grootbedrijven en 90% voor het MKB, met als voorwaarde dat zij worden getroffen door corona. De overheid staat borg voor 75% van het geleende bedrag. Oftewel: 75% van een overbruggingskrediet kan met BMKB-C worden gefinancierd;
- De persoonlijke borg van de ondernemer is verlaagd van 25% naar 10%.
- Het kredietdeel voor risico van de bank kan in de vorm van een nieuwe lening, een nieuw rekening courant krediet (rood staan) of een verhoging van een bestaand rekening courant krediet;
- Het maximale krediet is vastgesteld op 1,5 miljoen euro;
- De maximale looptijd van het BMKB-C krediet is 8 kwartalen;
- De manier van aflossen is de keuze van de bank. De opties zijn: lineair (elke keer hetzelfde bedrag + rente over het openstaande bedrag), eventueel met aflossingsvrije periode ineens, aan het einde van de looptijd
- De toets op een tekort aan zekerheden is bij inzet BMKB-C niet aan de orde.
- Aanspraak maken op deze regeling geschiedt via uw geaccrediteerde financier (meestal de bank). Ook non-bancaire financiers kunnen zich accrediteren om hun bestaande klanten te financieren onder de coronamodule van de BMKB.

Inmiddels heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat aangegeven dat de financiering voor ondernemers via de speciale coronaregeling van de Borgstelling Midden- en Kleinbedrijf (BMKB) opnieuw wordt versoepeld.

De looptijd van een krediet wordt verlengd tot vier jaar, zodat ondernemers meer tijd hebben om deze terug te betalen. De toegang tot de BMKB wordt laagdrempeliger: er kan behalve via een uitgebreide liquiditeitsprognose ook worden gekeken via een omzettoets. Begin april werd door het ministerie van EZK de premie van de regeling al verlaagd (van 3,9 naar 2 procent) en het garantiebudget verhoogd (van 765 miljoen naar 1,5 miljard euro).

Verruiming regeling Garantie Ondernemersfinanciering

Deze regeling maakt het voor (grotere) bedrijven mogelijk om gemakkelijker aanspraak te maken op de Garantie Ondernemersfinanciering, waarbij de overheid normaal gesproken garantie geeft van 50% op bankleningen en -garanties.

Het kabinet heeft inmiddels besloten een zogenoemde corona-module voor garantie op bankleningen aan de GO-regeling (GO-C) toe te voegen. Het garantiepercentage van GO-C zal 80% (voor grootbedrijf met omzet vanaf 50 miljoen euro), respectievelijk 90% (voor mkb-ondernemingen met omzet tot 50 miljoen euro) bedragen en het totale garantieplafond voor de GO wordt verhoogd naar 10 miljard euro. GO-C leningen hebben een maximale looptijd van drie jaar.

De verhoging van het garantieplafond van de Garantie Ondernemingsfinanciering (GO-regeling) ten behoeve van corona van 400 miljoen naar 10 miljard euro is inmiddels goedgekeurd door de Europese Commissie. Daarom kan deze coronaregeling vanaf 29 april 2020 officieel open voor bedrijven waarbij de looptijd van een krediet zes jaar gaat worden.

Fonds voor overbruggingskredieten voor non-bancair gefinancierde bedrijven

Een brede groep bedrijven wordt met eigen vermogen of risicodragend vermogen gefinancierd. Dat zijn onder andere startups en scale-ups. Deze bedrijven hebben doorgaans wel een gezonde balans, maar hebben geen bankrelatie en kunnen momenteel - als gevolg van de coronacrisis - moeilijk bij de bank terecht. De Regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) zullen op verzoek van het kabinet overbruggingskredieten verstrekken.

Vanaf woensdag 29 april 9 uur is het mogelijk om een aanvraag in te dienen via een speciale onlineportal. Alleen online ingediende aanvragen worden in behandeling genomen. Via deze

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

portal die samen met TechLeap.nl ontwikkeld is, kunnen ook aanvragen worden ingediend voor financieringen tot €5 miljoen waar Invest-NL en de ROM's gezamenlijk naar zullen kijken.

Voor de aanvraag dienen de [hier](#) opgenomen gegevens te worden aangeleverd. Aanvragen geschieden via [dit](#) portal (vanaf 29 april 2020 operationeel).

Gezien de aard van de doelgroep zullen ten aanzien van de looptijd van het overbruggingskrediet onder de €500.000,- de volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- Looptijd lening is 3 jaar;
- Eerste jaar is aflossingsvrij, daarna in 2 jaar lineair per kwartaal aflossen inclusief rentebetalingen;
- Bedrijven mogen boetevrij vervroegd aflossen.

Voor de overbruggingsleningen boven de €500.000,- gelden deels andere voorwaarden:

- Het rentepercentage bedraagt 3% per jaar plus een premium van 2% per jaar;
- Rente en premium worden bijgeschreven bij de verstrekte hoofdsom;
- Aflossing vindt plaats na 3 jaar of op moment van conversie door de cofinanciers;
- Boetevrij vervroegd aflossen mag mits het om aflossingsbedragen van minimaal €50.000,- gaat;
- Cofinanciers mogen kiezen of aflossing of converteren hoofdsom plus gecumuleerde rente en premium.

Voor meer informatie en Q&A klik [hier](#).

Budget SEED Capital-regeling in 2020 naar 32 miljoen euro

Het budget van de SEED Capital-regeling, waarmee het ministerie van EZK kapitaal aan investeringsfondsen verstrekt, wordt verhoogd van 22 miljoen naar 32 miljoen euro. Met deze regeling ondersteunt de overheid innovatieve ondernemingen waaronder startups op technologisch (zoals hightech en eHealth) en creatief gebied bij het verkrijgen van risicokapitaal vanuit investeringsfondsen.

Herverzekering van kortlopende kredietverzekeringen

Veel bedrijven zoals winkels en horecazaken uit het mkb-segment worden bevoorrad op basis van leverancierskrediet. Dit wordt mogelijk gemaakt doordat de kortlopende – doorgaans dertig of zestig dagen – betalingstermijnen worden verzekerd door kredietverzekeraars. Indien, zoals in de huidige omstandigheden, de betalingsrisico's toenemen, kunnen en moeten de verzekeraars hun posities snel afbouwen door de toegekende verzekeringslimieten op bedrijven te verlagen of geheel in te trekken.

Het ministerie van Financiën werkt daarom aan een herverzekering voor het hele jaar 2020 die snel in werking moet treden waardoor kredietverzekeraars niet genoodzaakt zijn op korte termijn hun limieten terug te brengen.

De details voor de herverzekeringsovereenkomst, waaronder maatregelen om de belangen van de Staat gelijk te laten vallen met die van de verzekeraars en de hoogte en vormgeving van de kostenvergoeding voor de verzekeraars, worden nog nader uitgewerkt.

Rentekorting kleine ondernemers op Qredits microkredieten

[Qredits](#) verstrekt tijdelijk uitstel van aflossing voor de duur van 6 maanden aan ondernemers die door de Coronacrisis in de problemen zijn gekomen. Ook gaat de rente in die periode van uitstel naar 2%. Door de overheid wordt deze maatregel financieel ondersteund tot een bedrag van maximaal 6 miljoen.

Uitstel van betaling Vroege Fase Financiering en Innovatiekrediet

De overheid verstrekt via de VFF en het IK leningen aan innovatieve en startende ondernemers. Door de coronacrisis getroffen ondernemers kunnen uitstel van aflossing en rentebetaling verkrijgen voor een periode van zes maanden (van 1 april jl. tot 1 oktober). Tevens wordt voor de VFF de rente voor deze periode opgeschort.

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

Versoepeling administratieve verplichtingen loonheffingen

De belastingdienst heeft aangegeven geen consequenties te verbinden aan gebreken in de administratieve verplichtingen voor de loonheffingen. Het moet dan wel duidelijk zijn dat dit het gevolg is van bijvoorbeeld het voorgeschreven thuiswerk en het houden van 1,5 meter afstand. Zodra het weer mogelijk is dienen de administratieve alsnog nakomen te worden.

Een voorbeeld van de belastingdienst: Het kan zijn dat u de identiteit van uw werknemer nu niet kunt vaststellen aan de hand van een origineel identiteitsbewijs. Normaal gesproken moet u voor deze werknemer dan onder andere het anoniementarief van 52% toepassen. Dat hoeft u in deze periode niet te doen als u de identiteit van de werknemers alsnog op de juiste manier vaststelt zodra de situatie het weer toelaat.

Bijzonder uitstel van betaling belastingen

Met een schriftelijke gemotiveerde aanvraag zal vrijwel direct uitstel worden verleend voor de duur van 3 maanden, met de mogelijkheid tot verlenging. De invordering wordt dan stilgezet. Beoordeling van de aanvraag zal op een later moment plaatsvinden. Eerder heeft de Belastingdienst aangegeven dat een verzoek om uitstel een verklaring van een derde deskundige (accountant) zou moeten bevatten. Die voorwaarde is vervallen.

Uitstel is mogelijk voor:

- Loonbelasting;
- Omzetbelasting;
- Vennootschapsbelasting en
- Inkomstenbelasting.

Aanvragen van een bijzonder uitstel kan inmiddels ook via een door de Belastingdienst beschikbaar gesteld [formulier](#). Met dit formulier kunt u automatisch in 1 keer uitstel aanvragen voor alle aanslagen inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, omzetbelasting (btw) en loonheffingen. Voor aangiftebelastingen, zoals omzetbelasting en loonheffing, geldt dat het verzoek om uitstel pas kan worden gedaan als er een naheffingsaanslag is opgelegd. Wel dient per belastingsoort om uitstel verzocht te worden, hetgeen overigens met voornoemd formulier eenvoudig kan.

Nadat de Belastingdienst het formulier heeft ontvangen wordt de invordering voor alle voornoemde aanslagen direct stil gelegd. U hoeft ook maar 1 uitstelverzoek te sturen. Het uitstel geldt zowel voor de lopende belastingschuld, als voor de schulden die in de 3 daaropvolgende maanden ontstaan. Dit geldt voor alle uitstelverzoeken die sinds 12 maart 2020 zijn ingestuurd. Dat uitstel geldt in ieder geval tot 19 juni 2020. Het versoepelde uitstelbeleid geldt in ieder geval tot 1 oktober 2020 en kan dus tot die datum worden aangevraagd. Voor een langer uitstel geldt hetgeen hierna wordt besproken.

Voor alle aanslagen inkomstenbelasting, Zorgverzekeringswet, vennootschapsbelasting, loonheffingen en omzetbelasting (btw) vraagt u in 1 keer tegelijk uitstel van betaling aan. U hoeft niet te wachten tot u voor alle 5 een aanslag hebt ontvangen, 1 aanslag is voldoende. Hebt u niet voor alle 5 genoemde aanslagen uitstel nodig, dan kunt u de overige aanslagen wel gewoon betalen.

Inmiddels is het ook mogelijk om uitstel van betaling aan te vragen voor kansspelbelasting, assurantiebelasting, verhuurdersheffing, milieubelastingen (energiebelasting/opslag duurzame energie, kolenbelasting, afvalstoffenbelasting, belasting op leidingwater), accijns (minerale oliën, alcohol en tabak), verbruiksbelasting alcoholvrije dranken en de belastingen Caribisch Nederland. Het voornoemde formulier is daar inmiddels op aangepast.

Het kan zijn dat u een boete krijgt als u de aangifte omzetbelasting of loonheffingen niet op tijd betaalt vanwege gevraagd uitstel van betaling vanwege de coronacrisis, deze worden automatisch teruggedraaid. U hoeft deze boete dus niet te betalen en u hoeft hiervoor ook geen

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

bezwaarschrift te versturen. De tijdelijke versoepeling ten aanzien van de betalingsverzuimboetes komt per 1 januari 2021 te vervallen. Het niet op aangifte afdragen van loonbelasting of btw over het belastingtijdvak december 2020 bijvoorbeeld, wordt dan weer volgens het reguliere beleid beboet.

Langer uitstel

Het is ook mogelijk om voor een langere periode uitstel aan te vragen (maar uiterlijk voor een periode eindigt december 2020). De voorwaarden hiervoor zijn versoepeld. Voor de aanvraag van een langer uitstel kan overigens gebruik worden gemaakt van het hiervoor genoemde formulier.

Als de belastingschuld lager is dan € 20.000, dan hoeft u alleen bewijsstukken te sturen waaruit blijkt dat de omzetcijfers of de bestellingen/reserveringen aanzienlijk zijn gedaald ten opzichte van vorige maanden.

Is de belastingschuld € 20.000,- of hoger, dan heeft Belastingdienst een verklaring van een zogenaamde derde deskundige, zoals een accountant, fiscalist of brancheorganisatie, nodig. Binnenkort zal de Belastingdienst daarover meer informatie verstekken. Bij een aanvraag voor een langer uitstel dan 3 maanden zal de Belastingdienst de aanvrager berichten welke aanvullende gegevens hij dient aan te leveren. Die informatie dient uiterlijk binnen de uitstelperiode van 3 maanden te worden aangeleverd.

Neemt u dus vooral contact op met ons op indien u gebruik wenst te maken van een langer uitstel! Ook dit versoepelde uitstelbeleid geldt tot in ieder geval 1 oktober 2020.

Betalingsregeling na uitstel

Ondernemers krijgen een betalingsregeling aangeboden voor de belastingschuld waarvoor uitstel is verleend. Daarmee dienen zij vanaf 1 januari 2020 tot 1 januari 2023 iedere maand een vast bedrag terugbetalen. Ter zake de betalingsregeling zal geen zekerheid worden verlangd, zoals dat normaalgesproken wel het beleid is van de Belastingdienst. Als de periode van twee jaar te kort is voor een ondernemer zal de Belastingdienst samen met de ondernemer kijken of een maatwerkoplossing mogelijk is op basis van bestaand beleid. Uiteraard is het ook mogelijk om eerder af te lossen als de ondernemer dit wil.

Tijdens de aflossingsregeling voor het corona-uitstel wordt er niet verrekend met eventuele belastingteruggaven en worden er in beginsel geen nadere voorwaarden gesteld. Een uitzondering hierop is als de belangen van de Staat in het geding zijn, bijvoorbeeld in geval van evidente misbruiksituaties waarin verhaalsmogelijkheden in gevaar komen.

Ondernemers aan wie uitstel van betaling is verleend, ontvangen binnenkort een brief met algemene informatie over de hoofdlijnen van afbouw van de uitstelregeling. In december 2020 volgt een gedetailleerde brief met informatie over een betalingsregeling voor de opgebouwde schuld, waarvan de eerste termijn eind januari 2021 vervalt. De brief bevat onder meer de voorwaarden voor de betalingsregeling en een voorlopig overzicht van de opgebouwde schuld, waarop de betalingsregeling in eerste instantie wordt gebaseerd.

Begin maart 2021 zal opnieuw een actueel overzicht van de opgebouwde schuld, inclusief de resterende betalingstermijnen en de (eventueel aangepaste) bijbehorende bedragen worden verstrekt (dan is ook rekenschap gegeven van bijvoorbeeld de omzetbelasting tot eind 2020).

De regeling kan nader worden gezien mocht de ontwikkeling van het coronavirus met nieuwe of verscherpte maatregelen hier aanleiding toe geven.

Melden betalingsonmacht

Indien de onderneming niet in staat is de loonheffingen en/of de omzetbelasting te betalen en u verzoekt uitstel van betaling - als bestuurder van een commerciële onderneming die een rechtspersoon is en onder de vennootschapsbelasting valt - dan wordt het uitstelverzoek door de

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

Belastingdienst in beginsel gezien als een melding betalingsonmacht. Het melden van betalingsonmacht bij de bedrijfspensioenfondsen laat dit onverlet.

Het ministerie van Financiën heeft op 8 april 2020 besloten dat een aparte melding betalingsonmacht niet meer nodig is. Een ondernemer hoeft deze melding niet meer afzonderlijk te doen als hij om uitstel van betaling in verband met corona gaat vragen voor loonheffingen en/of omzetbelasting van een rechtspersoon die onder de vennootschapsbelasting valt.

Dit geldt voor zowel de al verstreken als voor de toekomstige tijdvakken.

Het ministerie geeft een voorbeeld:

Een bv draagt de loonheffing over de maand februari 2020 ivm de coronacrisis niet af. Op 24 april 2020 ontvangt de vennootschap de naheffingsaanslag. Hiervoor doet de bv een verzoek om bijzonder uitstel van betaling in verband met de coronacrisis. Deze wordt als melding betalingsonmacht aangemerkt. Niet alleen voor de komende tijdvakken maar ook voor de maand februari is de melding tijdig.

Bij twijfel is het advies overigens altijd (en nog steeds): melden!

Het tijdig melden van betalingsonmacht bij de Belastingdienst en/of bedrijfspensioenfondsen voorkomt aansprakelijkheid van de bestuurder van een rechtspersoon in het geval de belastingen en/of premies niet op tijd kunnen worden betaald. De termijn voor tijdige melding betalingsonmacht bedraagt uiterlijk 2 weken na de dag waarop de verschuldigde belastingen en/of premies behoorde te zijn voldaan.

Melding geschiedt via het [formulier betalingsonmacht](#). Het formulier kan worden gebruikt voor een melding bij de Belastingdienst als u betalingsonmacht meldt ten aanzien van loonbelasting of omzetbelasting. Het formulier kan ook worden gebruikt voor een melding bij het bedrijfspensioenfonds (u vult het formulier dan een tweede keer in).

Met het melden van betalingsonmacht wordt geen uitstel verkregen. Uitstel van betaling moet dan ook apart worden verzocht.

Deblokkering G-rekening

Naast de bestaande mogelijkheid voor het deblokken van overschotten, is het ook mogelijk om de g-rekening vrij te geven ter hoogte van het bedrag waarvoor bijzonder uitstel van betaling is verleend. Het aanvragen van deblokking geschiedt met [dit](#) formulier, waarbij u gebruik maakt van de volgende invul-instructies:

- Bij rubriek 3 geeft u aan dat u door de uitbraak van het coronavirus in betalingsproblemen bent gekomen;
- Bij rubriek 4 geeft u aan voor welk bedrag u deblokking vraagt. Splits het bedrag in het overschot - en het bedrag waarvoor u uitstel van betaling hebt gevraagd;
- Bij rubriek 5 geldt de machtiging tot verrekenen niet voor het bedrag waarvoor we u uitstel van betaling hebben gegeven vanwege de coronacrisis.

Zolang en voor zover de ondernemer uitstel van betaling geniet en zich aan de lopende betalingsverplichtingen en aflossingsverplichtingen houdt, blijft deblokking van het saldo van de g-rekening mogelijk. Het versoepelde beleid ten aanzien van de g-rekening loopt definitief af op 1 januari 2023, als ook het versoepelde uitstelbeleid definitief afloopt.

Verlaging invorderingsrente en belastingrente

Bij te late betaling van belastingen zal de Belastingdienst geen verzuimboete opleggen. De door de Belastingdienst gehanteerde invorderingsrente bij te late betaling van 4% zal per 23 maart 2020 worden verlaagd naar (bijna) 0% (0,01%). Dit geldt voor alle belastingschulden.

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

De Belastingdienst rekent ook belastingrente als zij een aanslag te laat hebben kunnen vaststellen, bijvoorbeeld omdat niet op tijd of niet voor het juiste bedrag aangifte is gedaan. Het tarief van de belastingrente is 8% voor de vennootschapsbelasting en 4% voor andere belastingen. Het tarief van de belastingrente wordt tijdelijk verlaagd naar 0,01%. Dit zal gelden voor alle belastingen waarvoor belastingrente geldt. De tijdelijke verlaging van het tarief van de belastingrente gaat in vanaf 1 juni 2020, behalve voor de inkomstenbelasting. Voor de inkomstenbelasting gaat de verlaging in vanaf 1 juli 2020.

De invorderingsrente voor alle belastingmiddelen zijn t/m 31 december 2020 (was aanvankelijk 1 oktober 2020) verlaagd naar 0,01%. De belastingrente zal per 1 oktober 2020 weer worden verhoogd tot het oorspronkelijke niveau van 4%.

Voorlopige aanslag aanpassen bij lagere winst

Met een verwachte lagere winst is het raadzaam om een lagere voorlopige aanslag aan te vragen. Dat is in principe snel geregeld. Mocht de aanslag achteraf te laag zijn vastgesteld moet het verschil natuurlijk alsnog aan de Belastingdienst worden betaald.

Uitstel van betaling MKB bedrijven door de bank

Naast de regelingen die van overheidswege worden verstrekt, zijn de Nederlandse banken inmiddels ook aan het bekijken hoe zij de gevolgen van het Coronavirus voor hun klanten kunnen verzachten. Inmiddels hebben de ABN-Amrobank, ING-bank, Rabobank, Volksbank en Triodos bank besloten een uitstel van betaling te verlenen van 6 maanden. Alleen de ABN Amro past het uitstel standaard toe (tenzij u uiterlijk deze maand aangeeft daar geen prijs op te stellen). Bij de overige banken zult u het uitstel zelf moeten vragen.

Consumenten kunnen desgewenst contact opnemen met hun bank om in overleg tot passende maatregelen te komen ten aanzien van hun hypotheek.

Uitstel van betaling gemeentelijke belastingen

Veel gemeenten geven ondernemers de mogelijkheid om uitstel van betaling van gemeentelijke belastingen aan te vragen. De voorwaarden verschillen per gemeente, maar het is de verwachting dat gemeenten soepel met aanvragen zullen opgaan.

Uitstel van betaling Waterschappen

De waterschappen zullen coulant omgaan met verzoeken voor uitstel van betaling. Ondernemers met financiële problemen hoeven de aanslag voorlopig niet te betalen. Meestal wordt een uitstel van 3 tot 6 maanden verkregen.

Uitstel van betaling pensioenpremies

Een aantal pensioenfondsen (o.a. Detailhandel) bieden de mogelijkheid om uitstel van betaling aan te vragen. Daarvoor dient contact opgenomen te worden met het betreffende pensioenfonds.

Tijdelijk uitstel heffing energiebelasting/heffing Opslag Duurzame Energie

De staatssecretaris zal goedkeuren dat de energieleveranciers voor leveringen van aardgas en elektriciteit in de maanden april, mei en juni 2020 de EB en de ODE, alsmede de btw hierover, op een later moment worden verschuldigd dan normaal. Het gaat daarbij - kort gezegd - om leveringen waarvoor de energieleverancier factureert zonder voorschotten of, als toch sprake is van voorschotten, de eindfactuur ziet op een kalendermaand.

Uitgangspunt is dat de energieleverancier voor leveringen in de maanden april, mei en juni 2020 geen EB en ODE, noch de btw hierover, in rekening brengt bij de betreffende klanten. Hiermee kan aan bedrijven uitstel van betaling van de ODE en EB worden geboden. In oktober 2020 worden de EB en ODE, vermeerderd met de btw hierover, via een aanvullende factuur alsnog in rekening gebracht en verschuldigd door de energieleveranciers. Uitstel van verschuldigdheid voor eerdere maanden dan april 2020 is niet mogelijk gebleken.

Het merendeel van de energieleveranciers zal gebruik maken van de goedkeuring en zullen de benodigde voorbereidingen treffen om dit vanaf volgende week te kunnen invoeren.

Kleine energieleveranciers zullen wellicht - vanwege de uitvoeringslasten - geen gebruik maken van de goedkeuring.

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

Uitstel van betaling vakantiegeld?

Wellicht heeft u uit de media vernomen dat het FNV een uitstel van betaling van het vakantiegeld heeft geopperd. Dit zou dan uitsluitend de toepassing van een voorziening in een bestaande cao betreffen. Een werkgever kan niet eenzijdig het vakantiegeld opschorten, daarvoor is afstemming met de individuele werknemer nodig.

Juridische vragen

Kan ik mij in verband met de Coronacrisis beroepen op overmacht?

Helaas is het antwoord op deze vraag niet op voorhand te geven. Beantwoording van de vraag is afhankelijk van wat er in de overeenkomst of algemene voorwaarden is bepaald omtrent overmacht. Is daarin niets bepaald omtrent overmacht, dan geldt het toepasselijke recht. Naar Nederlands recht is het dan weer afhankelijk van de omstandigheden van het geval. In voorkomende gevallen is het dus altijd raadzaam een jurist te raadplegen.

Bij een geslaagd beroep op overmacht is diegene die zich erop beroept in principe niet aansprakelijk voor de gevolgen van de tekortkoming als gevolg van overmacht.

Ik kan mijn huur niet betalen als gevolg van de Coronacrisis, wat nu?

De huur is strikt juridisch verschuldigd. Veel (koepel-)organisaties roepen de huurders en verhuurders op om met elkaar in gesprek te gaan en met inachtneming van de door deze organisaties opgestelde [richtlijnen](#) tot een oplossing te komen. Hoewel partijen niet verplicht zijn de richtlijnen te volgen, lijkt het bezien de huidige situatie wel verstandig om in gesprek te gaan om tot passende oplossingen te komen. Voornoemde richtlijnen kunnen daarbij een uitgangspunt zijn, maar zijn niet bindend. Zorg er wel voor dat de gemaakte afspraken schriftelijk worden vastgelegd. Een opschorting van huur (uitstel van betaling) betekent bijvoorbeeld dat de huur op een later moment alsnog voldaan moet worden. Dan moet dat nadere moment wel voldoende bepaald zijn.

Arbeidsrechtelijke vragen

Mijn werknemer is verkouden, maar kan nog werken, wat nu?

Is een werknemer verkouden of ziek maar wel in staat zijn werkzaamheden te verrichten, dan is het nu niet wenselijk dat de werkzaamheden op de werkvloer worden verricht. In dat geval kan thuiswerk wellicht uitkomst bieden. Het is aan werkgever en werknemer om daar afspraken over te maken. Is thuiswerken niet mogelijk, dan zal de werknemer in principe gewoon recht op loon behouden.

Is een werknemer niet verkouden of ziek en wil hij niet zijn werkzaamheden op de werkvloer verrichten, dan is de werkgever in beginsel niet verplicht het loon door te betalen. In het algemeen zal de werknemer dan ook verlof op moeten nemen.

Mijn werknemer kan geen opvang regelen voor zijn kind(eren), wat nu?

Is een werknemer niet in staat om zijn werkzaamheden te verrichten omdat de scholen dicht zijn en geen oppas gevonden kan worden? Dan heeft de werknemer recht op calamiteitenverlof. Calamiteitenverlof is een vorm van betaald verlof.

Dit verlof is van beperkte duur, namelijk voor de duur die nodig is om noodmaatregelen te treffen. De duur kan dus variëren van een aantal uur tot een aantal dagen. Indien uw werknemer nog steeds geen opvang heeft kunnen regelen, dan mag inmiddels wel aangenomen worden dat het calamiteitenverlof is geëindigd. Werkgever en werknemer zullen met elkaar in overleg moeten om de gevolgen daarvan te bespreken. Denk daarbij aan het opnemen van vakantiedagen of onbetaald verlof.

Is werknemer in staat zijn werkzaamheden te verrichten, dan kan de werknemer ook verplicht worden om thuis te werken. De werkgever volgt dan namelijk het dringende

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

advies van de Rijksoverheid om zo veel al mogelijk thuis te werken. De werkgever dient dat dan uiteraard wel te faciliteren (bijvoorbeeld door het verstrekken van een laptop).

Kan een werknemer terugkomen op reeds vastgestelde vakantiedagen?

Nee, indien de vakantiedagen zijn vastgesteld (werknemer heeft een verzoek gedaan om vakantiedagen op te nemen en dat verzoek is geaccordeerd door de werkgever), dan kan een werknemer daar in principe niet meer op terugkomen. Is een werknemer tijdens de vakantie arbeidsongeschikt/ziek, dan geldt echter dat de vakantiedagen als ziektedagen hebben te gelden. De ziektedagen strekken dan dus niet in mindering op het vakantiedagensaldo.

Kan ik als werkgever terugkomen op reeds vastgestelde vakantiedagen?

In principe niet, tenzij er sprake is van een zwaarwichtig bedrijfsbelang en dan eerst na overleg. Of er sprake is van een zwaarwichtig bedrijfsbelang, is soms moeilijk te beoordelen. Voorbeelden van een zwaarwichtig bedrijfsbelang zouden kunnen zijn drukte of uitval van andere werknemers. Eventuele schade die de werknemer lijdt, dient de werkgever wel te vergoeden. Denk daarbij aan de annuleringskosten van de reeds geboekte vakantie.

Overleggen met de betreffende werknemer is altijd van belang!

Mijn werknemer is arbeidsongeschikt, wat nu?

In alle gevallen van arbeidsongeschiktheid geldt dat werknemer en werkgever re-integratieverplichtingen hebben. In verband met het Coronavirus kan het soms lastig zijn om daar invulling aan te geven. Het ontslaat u echter niet van die verplichting. Het UWV zal altijd toetsen of u voldoende hebt gedaan aan re-integratie. Zorg dus ook in deze tijd voor een juiste invulling daarvan en documenteer uw inspanningen in deze. Inmiddels heeft het UWV een [addendum](#) bij de Werkwijze Poortwachter gepubliceerd. Indien re-integratie als gevolg van (maatregelen verband houdende met) het Corona virus niet of niet volledig kan worden vorm gegeven, dan zal het UWV daar rekening mee houden in haar beoordeling of voldoende is gedaan aan re-integratie. Het is daarbij wel van belang dat duidelijk uit het re-integratie dossier blijkt waarom en als gevolg van welke maatregelen/beperkingen geen of onvoldoende is gedaan aan re-integratie. Komt het UWV toch tot het oordeel dat er onvoldoende is gedaan aan re-integratie, dan volgt een loonsanctie (maximaal 52 weken extra loondoorbetalingsverplichting).

Ik wil van mijn werknemers een loonoffer vragen, kan dat?

Het (tijdelijk) verlagen van het loon kan niet zonder de expliciete instemming van de werknemer. In het geval een cao van toepassing is, dan kan die cao daar ook aan in de weg staan, ook al stemt een werknemer er mee in. Het (tijdelijk) verlagen van het loon heeft wel gevolgen voor de NOW. Ook heeft het (tijdelijk) verlagen van het loon gevolgen voor de hoogte van een eventuele WW uitkering in het geval de werknemer onverhoopt werkloos raakt. Een (tijdelijke) verlaging kan ook gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de pensioenopbouw.

Corona op de werkvloer

De Autoriteit Persoonsgegevens geeft antwoord op vragen omtrent privacy met betrekking Corona op de werkvloer ([link](#)). Ook onder de huidige omstandigheden mag een werkgever niet zomaar vragen of een werknemer ziek is of Corona heeft.

Inbreng in een BV een oplossing om aansprakelijkheid te ontlopen?

Als eenmanszaak of vennootschap onder firma (VOF) bent u privé aansprakelijk voor schulden van de onderneming. Bij een besloten vennootschap is dat anders, omdat dan de besloten vennootschap aansprakelijk is. Het lijkt dus aantrekkelijk om vanwege teruglopende omzet snel de onderneming in een besloten vennootschap in te brengen. Helaas voorkomt u daarmee niet zomaar uw privé aansprakelijkheid voor lopende contracten en verplichtingen. De partijen met wie u contracten heeft en/of geld aan bent verschuldigd zullen namelijk moeten instemmen met de wijziging. Dat kunnen zij weigeren of zij kunnen daar voorwaarden aan verbinden

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

(bijvoorbeeld extra zekerheden van u in privé). Daarnaast heeft het inbrengen van de onderneming in een besloten vennootschap ook fiscale gevolgen. Laat u dus altijd deskundig bijstaan.

Vouchers en tegoedbonnen

Als een ondernemer thans geen dienst of product kan leveren als gevolg van Corona-maatregelen kan het uitgeven van vouchers of tegoedbonnen een mogelijkheid zijn om liquiditeitsproblemen te voorkomen. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) heeft een aantal [uitgangspunten](#) geformuleerd waaraan een voucherregeling moet voldoen. Als een regeling aan deze uitgangspunten voldoet, zal de ACM niet optreden tegen bedrijven die zich aan deze regeling houden. Overigens heeft een consument n beginsel recht op geld terug en is dus niet verplicht genoeg te nemen met een voucher of tegoedbon.

Reiskosten

Fiscaal

Wanneer uw werknemers thuiswerken in verband met het Coronavirus en een onbelaste vaste reiskostenvergoeding krijgen, dan dient u normaal gesproken* rekening te houden met het volgende. De onbelaste vaste reiskostenvergoeding mag bij verwachte langdurige afwezigheid worden doorbetaald in de periode maart en april. Vanaf 1 mei 2020 dient, als de vaste reiskostenvergoeding wordt doorbetaald, deze te worden belast als loon. Het is dus raadzaam de vaste reiskostenvergoeding per 1 mei 2020 te stoppen. Vanaf de maand volgende op de maand waarin geen sprake meer is van langdurige afwezigheid, kan de vaste reiskostenvergoeding dan weer worden verstrekt zonder dat deze wordt aangemerkt als loon.

*Inmiddels heeft de Staatssecretaris goedgekeurd dat een werkgever gedurende de werking van het 'Besluit noodmaatregelen coronacrisis' geen gevolgen verbindt aan een wijziging in het reispatroon van een werknemer ten aanzien van een vaste reiskostenvergoeding. De werkgever kan deze goedkeuring ook toepassen voor een vaste reiskostenvergoeding met nacalculatie. Dit betekent dat de werkgever voor deze periode mag blijven uitgaan van de aangenomen feiten waar de vergoeding op gebaseerd is. Een werkgever is overigens niet zonder meer verplicht om de reiskosten te vergoeden, zie hierna.

Juridisch

Reiskosten komen voor in allerlei soorten en maten. Zij zijn ter dekking van de reiskosten die een werknemer maakt uit hoofde van zijn werkzaamheden en/of woon-werkverkeer. Als een werknemer geen reiskosten maakt, dan is een werkgever in beginsel ook niet gehouden deze (gedeeltelijk) te vergoeden. Dit is echter anders indien uit de arbeidsovereenkomst of cao anders blijkt. Daarin kan zijn opgenomen dat reiskosten bij afwezigheid (bijvoorbeeld ziekte) gedurende een zekere tijd nog doorbetaald dienen te worden. Het is dus altijd raadzaam de arbeidsovereenkomst en/of cao daarvoor te raadplegen.

Tot slot

Maak vooral gebruik van de regelingen die worden aangeboden. Kijk ook naar mogelijkheden om de bedrijfsvoering aan te passen, bijvoorbeeld door andere betalingsvoorwaarden met leveranciers af te spreken.

Als u na 1 juli 2015 afscheid heeft genomen van een werknemer omdat die langer dan 2 jaar ziek was én u heeft een transitievergoeding betaald, vergeet in alle hectiek dan niet de compensatie daarvan aan te vragen. Dat kan vanaf 1 april 2020 bij het [UWV](#), maar dient 6 maanden na betaling van de transitievergoeding plaats te vinden. Voor gevallen waarbij de transitievergoeding vóór 1 april 2020 is betaald, geldt dat uiterlijk 30 september 2020 de aanvraag ingediend moet zijn.

Als nadere voorwaarden of maatregelen bekend worden, zullen we daarvoor een update maken. Uiteraard zijn aanvullingen en tips van harte welkom, deze kunnen dan ook als onderdeel van de update worden opgenomen.

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.

Stel uw vragen, we zijn er voor u!

Laat u vooral goed informeren en adviseren. U kunt daarvoor gebruik maken van de expertise die wij binnen de ETL-groep hebben. Neem contact op met uw contactpersoon, die kan u verder helpen en zo nodig andere experts bij de oplossing van uw probleem betrekken.

U kunt ook contact met ons opnemen via e-mail (etl.dales@etlnederland.nl) of per telefoon (0314 36 98 20).

Hoewel aan de samenstelling van dit memo de uiterste zorg is besteed, wordt geen enkele aansprakelijkheid aanvaard en geldt dit memo onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Met dit memo wordt niet beoogd de verschillende regelingen uitputtend te benoemen.